

tør ved Københavns Glyptotek C. R. Th. Oppermann. Handlingen styredes af Professor, Dr. M. V. Fausbøll i Dekanus, Professor Kromans Fraværelse. Graden meddelt den 13de Juli 1897.

## VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

### 1. Universitetsbibliotheket i 1896—97.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1896—97 aabent for Publikum i 267 Dage. Udlaan fandt dog kun Sted i 263 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der udlaantes 21744 Bind (mod 18079 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 26391 Bind til 12896 Besøgende (deraf i Sommer-Eftermiddagstimerne, hvorom mere nedenfor, 701 Bind til 695 Besøgende). I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 48135 Bind\*).

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil ses af følgende Oversigt:

#### *Læsesalen om Formiddagen.*

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September . . . . .	26 . . . . .	1242 . . . . .	2521
Oktober . . . . .	27 . . . . .	1405 . . . . .	2843
November . . . . .	24 . . . . .	1309 . . . . .	2570
December . . . . .	20 . . . . .	996 . . . . .	1855
Januar . . . . .	24 . . . . .	1017 . . . . .	2446
Februar . . . . .	24 . . . . .	1253 . . . . .	2734
Marts . . . . .	27 . . . . .	1322 . . . . .	2860
April . . . . .	20 . . . . .	933 . . . . .	1946
Maj . . . . .	24 . . . . .	937 . . . . .	1967
Juni . . . . .	24 . . . . .	824 . . . . .	2278
Juli . . . . .	19 . . . . .	710 . . . . .	1147
August . . . . .	8 . . . . .	253 . . . . .	523
	267 . . . . .	12201 . . . . .	25690

#### *Læsesalen i Eftermiddagstimerne 1897 (Kl. 5—7).*

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
April . . . . .	9 . . . . .	54 . . . . .	36**)
Maj . . . . .	23 . . . . .	120 . . . . .	66**)
Juni . . . . .	24 . . . . .	204 . . . . .	232
Juli . . . . .	19 . . . . .	164 . . . . .	199
August . . . . .	8 . . . . .	47 . . . . .	67
September . . . . .	12 . . . . .	106 . . . . .	101**)
	95 . . . . .	695 . . . . .	701

\*) Den store Tilbagegang, som dette Tal viser, naar det sammenholdes med det tilsvarende Tal for det foregaaende Aar (54738 Bind), maa væsentlig tilskrives den stærke Benyttelse af det nyoprettede filologisk-historiske Laboratorium.

\*\*\*) Det tilsyneladende Misforhold i disse Tal beror dels paa, at Benyttelsen af Læsesalens Håndbibliothek ikke regnes med, dels paa, at rekvirerede Bøger, som benyttes paa Læsesalen, kun tælles 1 Gang, selv om de benyttes i længere Tid.

## Udlaanet.

	Dagenes Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September.....	26 .....	1826 .....	2193
Oktober .....	27 .....	1949 .....	2304
November .....	24 .....	1765 .....	2174
December .....	16 .....	870 .....	1025
Januar.....	24 .....	1897 .....	2321
Februar.....	24 .....	1788 .....	2158
Marts.....	27 .....	1803 .....	2115
April .....	20 .....	1466 .....	1731
Maj .....	24 .....	1515 .....	1839
Juni .....	24 .....	1420 .....	1658
Juli .....	19 .....	1262 .....	1588
August .....	8 .....	518 .....	638
	263 .....	18079 .....	21744

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1896—97 som sædvanlig, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkjøb, Udveksling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar som i saa mange tidligere. 2) En Række Bind og Hefter af »The Geological Survey of the United Kingdom«s Publikationer, skænkede af General-Direktøren for »The Geolog. Survey«.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Marineministeriet, Generaldirektoratet for Skattevæsenet, det store kgl. Bibliothek, Artilleriet, Ingeniørkorpsset, Generalstabens topografiske Afdeling, det kgl. Søkaart-Arkiv, Patentkommissionen, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Veterinær- og Landbohøjskolens Laboratorium og landøkonomiske Forsøgsstation, den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, Dansk Livsforsikrings Aktieselskab Hafnia, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, den naturhistoriske Forening i Kjøbenhavn, Botanisk Forening, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, det Nordiske Forlag (Direktør Ernst Bojesen), Wilhelm Hansens Musikhandel, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabers Selskab (Trondhjem), det statistiske Centralbureau (Christiania), den norske Nordhavs-Expeditions Udgifter-Komité, Bergens Museum, Bergens historiske Forening, Vetenskaps-Akademien i Upsala, Universitetsbibliotheket i Upsala, Upsala Universitets meteorologiske Observatorium, det kgl. Bibliothek i Stockholm, Lörénska Stiftelsen, E. Hæggröms Forlagsexpedition i Stockholm, Göteborgs Högskola, Universitetsbibliotheket i Lund, Studentkåren i Lund, die General-Verwaltung der königl. Bibliothek in Berlin, Fraenckel'sche Stiftung (Breslau), die Kaiserl. Akademie der Wissenschaften in Wien, Kuratorerne for Universitetsbibliotheket i Leiden, l'Office international de bibliographie (Bruxelles), the Cobden Club (London), the Clinical Society of London, the Patholo-

gical Society of London, India Office, Universitetsbibliotheket i Oxford, Universitetet i Edinburgh, Universitetet i St. Andrews, le Ministère de l'instruction publique (Paris), le Comité international des poids et mesures, l'Observatoire d'astronomie physique à Paris, det kgl. italienske Undervisningsministerium, Universitetet i Padova, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, l'Observatoire astronomique de Moscou, die gelehrte Estnische Gesellschaft zu Dorpat, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Jurjew, det finske Literaturselskab, Finlands geografiske Selskab, the Government of Madras, the Geological Survey of Canada, Universitetet i Toronto, the Nova Scotian Institute of Science, U. S. Department of Agriculture (Division of Ornithology and Mammalogy), the Surgeon Generals Office (U. S. Army), the American Academy of Political and Social Science, the Smithsonian Institution, Universiteterne i Princeton og Nebraska, Columbia University, Cornell University, the Public Library of the City of Boston, Iowa Academy of Sciences, the Geological and Natural History Survey of Minnesota, the Johns Hopkins Hospital, the Massachusetts General Hospital, the American Oriental Society (New Haven, Conn.), the Volta-Bureau (Washington), the Fairmont Park Association, Nationalbibliotheket i Buenos Aires, the Trustees of the Public Library etc. of Victoria.

Adjunkt O. H. Aagaard (Hillerød), Docent H. Antell (Lund), Fr. Barfods Arvinger, Fru Bentzon, Hr. J. R. Boyle (Hull), Professor C. Brosbøll, Overbibliothekar, Justitsraad, Dr. Chr. Bruun, Generaldirektør Dr. C. Carles (Buenos Aires), Rigsdagsstenograf C. C. Clausen, Hr. P. Cudmore (Faribault, Minnesota), Cand. philol. B. T. Dahl, Professor Fr. Dahl, Direktør W. Doberck (Hongkong), Boghandler P. van Dyck (Leipzig), Major H. Eggers, Hr. Fr. Elezovic (Belgrad), Boghandler Jakob Erslev, Møller J. Fausbøl (Branderup Mølle, Slesvig), Oberstløjtnant Emil Fischer, Skolebestyrer C. Fledelius, fhv. Rektor, Dr. Joh. Forchhammer, Frøken Kirstine Frederiksen, Kontorchef W. Fridericia, Korpsdyrlæge St. Friis, Dr. H. Fritsche (St. Petersborg), Hr. Tomas E. Geddes (Valparaiso), d'Hrr. Gehe & Co. (Dresden), Professor, Dr. Cl. Gertz, Professor M. J. de Goeje (Leiden), Hr. K. S. Guthrie (Philadelphia?), Boghandler E. Hagerup, Adjunkt H. Hansen (Sorø), Rektor, Dr. A. Heise, Arkitekturmaler Chr. Hetsch, Boghandler U. Hoepli (Milano), Cand. theol. H. O. Holst, Hr. Ad. Houdard (Paris), kgl. Hofboghandler Chr. Høst, Bibliotheksassistent O. S. Jensen, Docent Dr. Finnur Jónsson, Overlærer L. Kleisdorff (Aarhus), Hr. Fr. Kogelmann (Graz), Professor, Dr. med. H. Krabbe, Bibliotheksassistent, Dr. S. Larsen, Skoleinspektør P. Lauridsen, Dr. med. Marius Lauritzen, Boghandlerne Lehmann & Stage, Professor K. G. Leinberg (Finland), Hr. Carlos F. Mac Donald (New York), Cand. phil. Aage Madsen, Professor R. Mejborg, Cand. mag. Th. Mortensen, Grosserer A. T. Møller, Grosserer M. L. Møller, Professor, Dr. theol. Fr. Nielsen, Professor, Dr. Kristoffer Nyrop, Bogtrykker O. C. Olsen, Professor, Dr. Oudemans (Utrecht), Skoleinspektør Vald. Petersen, Redaktør Al. Petersen-Studnitz, Borgerrepræsentant, Cand. jur. G. Philipsen, Boghandler V. Pio, Pastor E. Qvistgaard, Boghandler C. Rasmussen (Minneapolis), Cand. jur. P. Rasmussen, Hr. R. C. Rasmussen, Overretssagfører V. Richter, Boghandler J. Salmonsens, Dr. med. Louis Salomonsen, Pensionist Schade, Pro-

fessor, Dr. theol. H. Scharling, Adjunkt L. F. Schmidt (Horsens), Pastor E. D. Schoenfeld (Heiligenthal), Vinhandler Joh. Schröder, Docent, Dr. phil., Friherre H. v. Schwerin (Lund), Cand. mag. G. Sibbern, Dr. phil. O. Siesbye, Overrabiner D. Simonsen, Boghandler Daniel Smith, Etatsraad, Dr. Japetus Steenstrup, Generalauditor H. C. Steffensen, Professorinde Storch, Skrivelærer N. P. Søgaa, Dr. phil. William Sørensen, Overretsassessor V. C. Thomsen, Folkethingmand Herm. Trier, Cand. phil. Sigurd Trier, Akademisekretær Ph. Weilbach, Cand. mag. C. Wesenberg Lund, Professor H. Westergaard, Rigsdagsstenograf A. Worms.

— Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Ved Skrivelse af 15de September 1896 tilstillede Konsistorium mig en Anmodning fra »The University of Pennsylvania« om at indtræde i Bytteforbindelse med Kjøbenhavns Universitet, og opfordrede mig til at udtale mig om denne Sag. Min Udtalelse (af 19de Septbr.) gik i Hovedsagen ud paa, at af de Disputatser og akademiske Skrifter, som afgives til Udveksling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, var der endnu nogle faa, over hvilke der ikke var disponeret, men da jeg ikke nærede nogen Tvivl om, at der endnu var mange Universiteter og lærde Anstalter i Europa, som vort Universitet vilde have mere Interesse af at træde i Bytteforbindelse med end det ovennævnte amerikanske, troede jeg ikke at burde tilraade Konsistorium at gaa ind paa dettes Anmodning.

— Under 20de Maj 1897 tilskrev jeg Konsistorium saaledes:

Under Folkethingets Forhandlinger om Universitetsbibliothekets Løningslov fremsatte — som Konsistorium maaske vil erindre — det i Anledning af Lovforslaget nedsatte Udvalg Spørgsmaal om, hvorvidt det lod sig gjøre at holde Bibliothekets Læsesal aaben hele Aaret igjennem i nogle Eftermiddagstimer, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 453. Af den derpaa følgende Drøftelse af Spørgsmaalet, jfr. smsteds. S. 462 flg. og 466 flg., fremgik, at Sagen meget vel lod sig ordne, hvis der bevilgedes de fornødne Pengemidler til Indlægning af elektrisk Lys i Læsesalens Isolering, og endelig til Medhjælp. Imidlertid fik Udvalget i sidste Øjeblik Betæneligheder, idet det ikke følte sig sikkert paa, at Publikums Trang til Eftermiddagstimerne var stor nok til at opveje de med Sagen forbundne Udgifter, og det besluttedes da foreløbig og til Prøve kun at holde Universitetsbibliothekets Læsesal (ligesom ogsaa det kgl. Bibliotheks) aaben fra Kl. 5 til 7 om Eftermiddagen i de Maaneder, da man paa denne Tid kunde se at læse uden kunstigt Lys. Denne Ordning har da bestaaet fra Sommeren 1893 til indeværende Sommer i Tidsrummet fra 15de April til 15de September.

Men Spørgsmaalet om Læsesalens Aabning i nogle Eftermiddagstimer ogsaa om *Vinteren* kommer stadig frem paany, dels i det store Publikum, dels i Rigsdagen, hvor det bl. a. ved Finanslovens første Behandling i indeværende Samling optoges af Hr. H. Trier. Da jeg nu selv mener, at Kravet har sin Berettigelse, synes jeg ikke, at man bør afvente yderligere Tilskyndelser udenfra, og tillader mig derfor her at drage Sagen frem igjen. Det er ganske vist, at dersom man vilde bedømme Trangen til de omtalte Vinter-

Eftermiddagstimer efter Antallet af de Besøg, Bibliotheket har havt i *Sommer*-Eftermiddagstimerne, vilde man næppe kunne komme til det Resultat, at den var synderlig stor. Benyttelsen af Læsesalen stiller sig nemlig i det forløbne Tidsrum saaledes:

I 1893 benyttedes fra Kl. 5—7 i Tiden 15de April—15de September 1292 Bind af 1225 Besøgende. Det daglige Gjennemsnittantal af Besøgende var lidt over 12.

I 1894 benyttedes i samme Tid 1406 Bind af 1075 Besøgende. Gjennemsnittallet lidt over 10 $\frac{1}{2}$ .

I 1895 benyttedes 1044 Bind af 873 Besøgende. Gjennemsnittallet lidt under 9.

I 1896 benyttedes 844 Bind af 969 Besøgende. Gjennemsnittallet lidt over 9 $\frac{1}{2}$ .

Som man ser heraf, har Besøget ikke blot i sig selv ikke været stort, men det har endog været ret jævnt aftagende, og iaar synes det at skulle yderligere formindskes, hvad der vistnok hænger sammen med Oprettelsen af det filologisk-historiske Laboratorium. Paa den anden Side er det rigtignok min Overbevisning, at disse to Eftermiddagstimer i Sommermaanederne slet ikke afgive nogen gyldig Maalestok for, hvad Trang der kan være i Publikum til at benytte Bibliotheket ud over den nu normerede Tid, og dette udtaltes da ogsaa bestemt af Hr. Trier ved første Behandling af Finansloven for iaar. Sagen er jo nemlig, at de offentlige Bibliotheker overhovedet benyttes forholdsvis lidt om Sommeren. Det smukke Vejr frister, Universitetets Examina holde mange ellers stadig besøgende borte, og endelig bevirker den lange Universitetsferie, at en Mængde Mennesker forlade Byen. Men ogsaa for adskillige af dem, der kunde have baade Lyst og Trang til at arbejde i Bibliotheket om Eftermiddagen, er Tiden uheldig, fordi manges Spisetid falder omkring Kl. 5, og der saaledes kun bliver lidt Tid tilovers for sammenhængende Studier. Jeg tvivler ikke om, at Sagen vilde stille sig meget anderledes, hvis Bibliothekets Læsesal var aaben om Eftermiddagen, ikke i 2 Timer, men i 3, nemlig fra 5—8, og ikke blot om Sommeren, men ogsaa den øvrige Del af Aaret. Konsistorium har selv tidligere anbefalet en saadan Ordning, jfr. Univ. Aarb. f. 1890—91 S. 466—67, og nærværende Skrivelse gaar egentlig kun ud paa at anmode Konsistorium om at optage Sagen paany paa samme Grundlag som tidligere. Der turde være saa meget mere Anledning dertil, da Omkostningerne ved dens Gjennemførelse i det mindste i et enkelt Punkt vistnok ville blive mindre end før. Thi der er vel ikke Tvivl om, at siden Universitetet selv har faaet indlagt elektrisk Lys, vil en saadan Indlægning ogsaa for Universitetsbibliotheket blive billigere, end det var beregnet i det Lønningsudvalget forelagte Overslag.

Jeg anser det iøvrigt for uforment her at komme ind paa en nærmere Motivering af Enkelthederne i Planen, eftersom disse atter og atter ere blevne drøftede i de gjentagne Forhandlinger mellem Folkethingsudvalget, Ministeriet, Konsistorium og mig. Jeg skal kun minde om, at hvad der i Anledning af Planens Realisation ønskes Penge til er: 1. Indlægning af elektrisk Lys i Læsesalen; 2. Læsesalens Isolering. Det tidligere Overslag til disse to Foretagenders Udførelse lød paa 5300 Kr., men et nyt Overslag

vilde, som allerede antydet, uden Tvivl bringe denne Sum betydeligt ned. 3. Lønning af 2 Assistenten, der skulde føre Tilsyn paa Læsesalen i Eftermiddagstimerne, samt af en Garderobebetjent. Lønningen for Assistenterne var tidligere foreslaaet til 1200 Kr. for hver, og for Garderobebetjenten var der foreslaaet 360 Kr. Disse Beløb vilde paa ingen Maade kunne nedsættes, men det maa erindres, at der allerede nu er bevilget et Beløb af 1000 Kr. om Aaret til Medhjælp i Sommereftermiddagstimerne, og under Forudsætning af, at dette Beløb bevares for Bibliotheket, vil der altsaa til den yderligere Medhjælp kun udkræves et Merbeløb af 1760 Kr.

Hermed tillader jeg mig da at anbefale denne for Bibliotheket og for Almenheden ikke uvigtige Sag til Konsistoriums Opmærksomhed og videre Foranstaltning.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for *Finansaaaret* 1896—97) indsendtes under 24de Maj 1897 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der af Cand. mag. Bartholin i *Finansaarets* Løb skrevet 4521 Sedler hørende til Afdelingerne: Frankrigs Historie i 8vo (Slutning); Englands Geografi, indre Forhold og Historie, i alle 3 Formater; Dansk Vestindiens Geografi, indre Forhold og Historie, i alle 3 Formater; Pædagogik (Slutning); Moral, i alle 3 Formater. — Desuden er der af Bibliothekets eget Personale (Assistent O. S. Jensen) arbejdet videre paa Seddelkatalogen over Afdelingen »klassisk Filologi, græske Forfattere«. — I Fagkatalogen indførtes i *Finansaaaret* 1896—97 af Cand. mag. Bartholin 5998 Titler. Ordningen af Fagkatalogen udførtes af Underbibliothekarerne, Dr. Fridericia og Gjellerup, Assistent Dr. D. Andersen og mig selv. De Afdelinger, der gjordes færdige, vare: 1) Theologi (Slutning); 2) Pædagogik; 3) Oldtidens, Middelalderens og den nyere Tids Historie til 17de Aarhundrede inkl.; 4) Semitiske Sprog (Slutning); hamitiske Sprog; tyrkiske Sprog; indo-europæisk Sprogvidenskab i Almindelighed; af indiske Sprog Sanskrit, Pali, Prakrit, Bengalsk, Gujeratisk; 5) Forvaltningslære og Statistik.

— Med Udgangen af Marts 1897 fratraadte Cand. phil. P. Aage Madsen sin Plads som extraordinær Medhjælper ved Bibliotheket, og i hans Sted antog jeg fra 1ste April s. A. Cand. mag. Raphael Meyer.

## 2. Den botaniske Have i 1897.

(Professor, Dr. Eug. Warming.)

### A. *Haven i snævrere Forstand.*

Foruden de sædvanlige Ren- og Vedligeholdelsesarbejder ere følgende Arbejder udførte i 1897.

1. Frilandsanlægget. De forskjellige Kvarterer og Grupperne til de fleraarige Planter ere vintergravede, og saa vidt muligt efterplantede, hvor Planterne vare udgaaede. I Irisgrupperne er Jorden til Dels fornyet og Planterne omplantede. En Trediedel af Kvarteret til de enaarige Planter er reolet. Jorden i den østlige Del af det toaarige Plantekvarter er reolet og forbedret ved Paakjørsel af vegetabilsk Jord og Gjødning. Rensningen

af Jorden paa Observatoriehøjen er fortsat ved Reolgravning og Udsamling af fleraarige Ukrudtsrødder.

I Arboretet ere de gamle Berberis, Lonicera, Ribes, Spiræa og Syringa til Dels borttagne, Jorden planeret og ny tiltrukne Buske plantede. Af de i Planteskolen tiloversblevne Dubletter, hvorfor der ikke havdes Brug, sendtes en Del til Færøerne for at plantes til Forsøg paa Realskolens og Amtmandsboligens Terræn, og en Del sendtes til Ebberødgaard; de tilbageblevne Arter bleve omplantede. Den Del af Observatoriehøjen, der tidligere var istandsat, beplantedes med Gran. Til Arboretet og Kvartererne anskaffedes 278 Porcellænsetiketter.

Afløbsrørene fra Kloaken ved Gartnerboligen bleve lagte ud til den af Kommunen i Østerfarimagsgade nedlagte ny Kloak.

For at holde Vandstanden i Søen i den bestemte Højde maatte Damp-pumpen benyttes 131 Gange, ialt i 1016 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kjedlerne i 540 Timer. — Fra mineralogisk Museum modtoges 1 større Sten, der ønskedes opbevaret i Haven; den blev lagt ved den Gang, der fører til Anlægget ved Sølgade.

2. Væxthusene. Planternes Renholdelse, Omplantning m. m. er udført som sædvanlig. I Væxthuset Nr. 8 er Bregne-Stenhøjen omlagt og beplantet paany. Af de større Planter er *Cycas circinalis* foem. omplantet i en firkantet Kasse med Jernstel, og 17 andre i Ballier. *Bambusa vulgaris* er frit udplantet i Palmehuset.

Alle Haner paa Varmeapparatet ere slebne, Rør og Pakninger eftersete og fornyede, hvor det var fornødent. Damprøret fra Nr. 8 til Nr. 14 er fornyet med 52 Fod; Damp-rørene i Nr. 4, 9 og 14, samt Føderen og 2 Fortætningspotter ere reparerede. Hovedhanerne til Palmehuset og de nederste Væxthuse ere fornyede. Paa Damp-pumpen fornyedes den ene Rem. 1 Dampkjedel blev fornyet, den gamle var af Kjedeleftersynet erklæret for at være svag.

Alle Glastagene paa Væxthusene ere eftersete og kittede.

3. Bygninger. Det aarlige Eftersyn paa Tag og Fag er udført som sædvanlig. I Væxthusene Nr. 7, 7 a, 8, 9 blev Træværket i Skillerummene tilligemed Dørene fornyede; i Nr. 14 repareredes Luftkassen, 2 Spær og Dørene; i Forsøgshuset 2 Vinduesrammer og Fodstykket, samt i Palmehuset et Skillerum. I Balustraden paa Perronen ved Væxthusene fornyedes 61 Cementbuer. Zinktaget paa Bagskurene til det store Væxthus repareredes. Tagpappet paa Bagskuret ved Forsøgs- og Formeringshuset fornyedes. Dækkelemmene til Væxthuset F (Nr. 7, 7 a, 8, 9) ere fornyede. I Gartnerboligen lagdes nyt Gulv i Kontoret, Væggene maledes og Gulvet ferniseredes; i Frøkamret fornyedes en Del af Gulvet og en ny Kakkelovn opsattes. Skorstenene paa Medhjælperboligen repareredes. De to Loggier ved Portnerboligen og Plankeværket omkring Gaarden repareredes og bleve malede; Døre, Vinduer og Gesimser paa Bygningen maledes udvendig.

Museet. 3 nye dobbelte Skabe anskaffedes i Nr. 23; nogle Gas- og Vandlejninger repareredes, og en Mængde Stolesæder fornyedes.

Laboratoriet. Døre, Vinduer, Gesimser m. m. ere malede udvendig; 2 Arbejdsværelser bleve oliemalede og Gulvene ferniserede; i Læsesalen

rensedes Loftet og Væggene bleve malede med Limfarve; Trappen blev ferniseret. I Professorboligerne bleve et Værelse og Gangene fra Kjøkkenerne til Gaarden oliemalede, Komfurerne bleve fornyede, og i den ene Bolig indrettedes et Badeværelse.

4. Frø- og Plantebytning. Fra 59 botaniske Haver og 22 Privatpersoner er modtaget 2059 Portioner Frø, hvoraf en Del, der kunde bestemmes strax, er saaet under bestemt Navn. Af de øvrige ere 647 saaede under ubestemt Navn, medens en Del er udskudt som Dubletter eller ubetydelige Arter. Der er endvidere modtaget 325 levende Planter fra 4 botaniske Haver (Berlin, Edinburgh, Jamaika og München) og fra 24 private Gartnere og Havevenner. Blandt Giverne vare: Apotheker Baagøe (Næstved); Cand. mag. Børgesen; Hr. Cockayne (Ny Zeeland); Handelsgartner Dalskov (Lyngby); Professor Elfving (Helsingfors); Slotsgartner Frederiksen (Charlottenlund); Mekaniker A. Friedrichsen (Brasilien); Cand. pharm. O. Gelert (Kanariske Øer); Gartner Haar (Gisselfeldt); Hr. Thom. Hanbury (La Mortola); Havebrugskandidat O. Hansen (St. Croix); Fru Helms (Australien); Hr. Herskind (Hawaii); Gartner Holmberg-Fahle (Lyngbæksgaarden); Sæbefabrikant Jensen; Hr. Knobl (Königsberg); Stud. mag. Kragh; Medhjælper A. Lange (Alperne); Professor Joh. Lange; Gartnerelev Laurssen; Handelsgartner Max Leichtlin (Baden-Baden); Direktør G. Løvegren (Haveselskabet i Gøteborg); Seminarielærer H. Mortensen; Frk. E. Møller; Lieutenant Olufsen (det indre Asien); Cand. mag. Ostenfeld; Sognepræst V. Petersen (Aarup); Assistent Rasmussen; Cand. mag. Raunkiær; Direktør O. Rostrup; Professor Seidel (Dresden); Gartner Skovsbo; Læge Stockfleth; Handelsgartner O. Trier; Gartner Ulriksen (Alnarp); Professor Wettstein (Prag).

Fra Haven er afgivet 5102 Portioner Frø til 81 botaniske Haver og 22 forskellige Landbrugsskoler, Seminarier og private Gartnere. Af Planter ere 661 Exemplarer (heraf ca. 300 til Færøerne og Ebberødgaard), og 60 Arter Stiklinger (flest Pilearter) afgivne til 4 botaniske Haver (Berlin, Landbohøjskolen, München og Saigon) og til 28 private Gartnere og Havevenner.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger og Examiner samt til den polytekniske og den farmaceutiske Lærestalts Botanikundervisning er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 929 Portioner til 74 Skoler, nemlig 20 Latin- og Realskoler (27 Lærere), 38 Pigeskoler (40 Lærere), 16 Kommuneskoler (32 Lærere) samt til 9 Kursus og Manuduktører. Desuden er afgivet 24 Portioner afskaarne Planter til Skolelærerexaminer ude i Landet.

5. Personalet. 3die Medhjælper A. Kiærskou indkaldtes til Militærtjenesten for at aftjene sin Værnepligt og afgik som Følge deraf fra Haven den 31te Juli, i hans Sted antoges Havebrugskandidat Axel Lange fra 1ste August.

6. Forsøgshaven og Forsøgshuset have været benyttede af Cand. mag. Raunkiær, Cand. mag. A. Didrichsen og en Studerende.

7. Adgangskort ere af Gartneren udstedte til 29 Manuduktører og Studerende til Dels med Adgang til Væxthusene, Mosen og Stenhøjene. Til



at male i Haven og Væxthusene ere 16 Kort udstedte og til Skoler 9 Kort (foruden disse er der flere Skoler og Kursus, hvis Lærere undervise Børnene i selve Haven). Af Betalingskort er solgt, til »Enkelt Person« (Nr. 52, 53, 54, 55, 56). Adgangskort ere af Bibliothekaren udstedte til 19 Botanikere og Botanofiler, 23 Studiosi magisterii, 235 Stud. med., 103 Stud. pharm., 4 Stud. polyt., 27 Lærere og Manuduktører, 48 Lærerinder, 21 Lærerinde-Elever, 2 Landbohøjskole-Elever, 25 Seminarie-Elever, 13 Privatister, 4 Kunstnere, 19 Haveelskere, 6 Patienter paa Dr. med. Kochs Klinik samt en Del af Kultusministeriets og Universitetets Embedsmænd.

8. Plantebestemmelsesarbejdet. I det forløbne Aar er der foretaget ca. 400 Plantebestemmelser ved Cand. mag. Raunkiær dels af Planter fra Væxthusene, dels af Frilandsplanter; desuden er Dansk Kvarter revideret flere Gange; endvidere ere Studiekvarteret, biologisk, delvis tillige et- og toaarig Kvarter reviderede. Indsamling og Tørring af Planter til Haveherbariet er fortsat.

### B. Museet.

#### 1. Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.

##### a. Herbarierne.

Bestemmelsesarbejder: Forskjellige Svampe, Cyperaceer og Potamogetonaceer ere bestemte af Museumsassistent Raunkiær. Kanariske Fanerogamer og Karkryptogamer, samlede af Gelert, og islandske Karplanter, samlede af Stefánsson og Thoroddsen, ere bestemte af Cand. pharm. Gelert; endvidere ere Karkryptogamer og Cruciferer i det arktiske Herbarium reviderede, og Bestemmelsesarbejder udførte hist og her i Generalherbariet, det danske og det arktiske Herbarium af samme. Af Cand. mag. Ostenfeld er bestemt et stort indsamlet Materiale af færingske Karplanter og det færingske Herbarium revideret. Endvidere ere Bestemmelser hist og her i det arktiske og danske Herbarium udførte af samme. Dr. Kolderup Rosenvinge har fulden Bestemmelserne af de i de sidste Aar indkomne Samlinger af Havalger fra Vestgrønland. Af Generalherbariets Mosser ere adskillige blevne bestemte af den ekstraordinære Assistent M. Pedersen. Islandske Laver, samlede af Dr. Thoroddsen og Stefánsson, ere bestemte af Pastor Deichmann Brandt i Snestrup. Islandske Mosser, samlede af Stefánsson og Ostenfeld, ere bestemte af Apothek-Bestyrer C. Jensen i Hvalsø. Bestemmelsesarbejder (deriblandt de Warmingske Venezuela-Pteridophyter) ere udførte hist og her af Museumsinspektør Kiærskou. Følgende Planter ere bestemte eller reviderede af udenlandske Botanikere, nemlig: Amerikanske Acanthaceer af Dr. Lindau (Berlin), Liebmanns mexikanske Burmanniaceer og alle Xyridaceæ af Dr. Malme (Stockholm), amerikanske Gentianaceer af Dr. Gilg (Berlin), Slægten Peperomia og islandske og færingske Hieracia af Dr. Dahlstedt (Stockholm) og amerikanske Meliaceer, Rutaceer, Thymelæaceer og Turneraceer af Professor Urban (Berlin).

Konservatorarbejder: I Generalherbariet ere Ordningsarbejderne fortsatte saaledes, at Arterne indenfor hver Slægt ere ordnede alfabetisk og hver Art forsynet med et foreløbigt Omslag, hvorpaa Artens Navn er skrevet. Paa denne Maade ere 7 Familier af de Helkronede blevne ordnede, nemlig

fra Scrophulariaceer til Verbenaceer, og endvidere 49 frikronblade Familier, nemlig fra Melastomaceæ til Zygophyllaceæ (dog med Undtagelse af Myrtaceæ, som tidligere vare bragte i Orden), ialt 1022 Rum med gennemsnitlig 50 Exemplarer i hvert Rum. Arterne af Familien Myristicaceæ og af Slægten Rosa ere lagte i endelige Omslag. Af Generalherbariets Mosser ere Slægter og Arter ordnede alfabetisk fra Brachythecium rivulare til Zygodon. Det hele Materiale er fremlagt til Opklæbning paa omtr. 4050 Halvark med gennemsnitlig 4—5 Exemplarer paa hvert. Generalherbariets Laver ere ordnede slægtsvis og Slægterne lagte i alfabetisk Orden. Den endelige Ordning af de arktiske Laver og Interkalation af nyt Materiale er fortsat. I alle Herbarierne er der foretaget Interkalation af nyt Materiale, som i Forvejen var blevet optalt og fremlagt til Opklæbning. 19 Familier eller Slægter ere gjorte færdige til Udlaan og 19 tidligere udlaante ere igjen modtagne, gennemgaaede og interkalerede. 15 Dubletsamlinger, bestaaende af i alt 2866 Dubletter, ere gjorte færdige til Afsendelse. Bestemmelseslister over de af Glaziou, Löfgren og Eggers samlede Planter ere indførte i Protokoller. 6471 Herbarieplanter ere opklæbede i Aarets Løb.

#### b. Tørsamlingen.

Konservatorarbejder: Interkalation af nyt Materiale er foretaget, særlig i den danske Frugt- og Frø-Samling.

#### c. Spiritussamlingen.

Bestemmelsesarbejder: Dr. Kolderup Rosenvinge har fortsat og afsluttet sine i forrige Aar paabegyndte Bestemmelser af de i de sidste Aar indkomne Samlinger af Havalger fra Vestgrønland. Professor Warming har arbejdet med Podostemaceer, Cand. mag. Børgesen bestemt en Del af de færøiske Ferskvandsalge-Samlinger.

Konservatorarbejder: Et meget betydeligt Arbejde er blevet udført i denne Samling, idet der er gjort Skjel imellem en Præparatsamling (som bestaaer af Præparater, det vil sige Planter eller Plantedele, der ere opstillede i Glas paa en saadan Maade, at man faar et tydeligt og klart Indtryk af det saaledes opstillede) og en Materialsamling, der bestaar af Glas, hvori saa meget som muligt af vedkommende Plantedel er anbragt, idet Formaalet her er at opbevare et saa rigt Undersøgelsesmateriale som muligt. Denne Systemforandring har medført en fuldstændig Omordning af hele den Del af Spiritussamlingen, som er opbevaret i Glasskabene. Præparatsamlingen er anbragt i Stueetagen med Undtagelse af den teratologiske Samling, som for Størstedelen tilligemed Materialsamlingen og den arktiske Samling er anbragt i Kjælderen.

#### 2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Udlaan har fundet Sted til følgende 11 udenlandske Botanikere: Dr. Malme og Dr. Dahlstedt i Stockholm, Dr. R. Buser og Professor Briquet i Genève, Dr. Foslie i Trondhjem, Professor Niedenzu i Braunsberg, Dr. Neuman i Ystad, Dr. Gilg og Professor Urban i Berlin, Professor Radlkofer i

München og Professor Kjellman i Upsala, samt til 8 indenlandske Botanikere.

Museet har havt Besøg af følgende Udlændinge: Dr. Hemmendorff fra Upsala, Professor Kihlman fra Helsingfors, Fritz Graf v. Schwerin fra Wendisch-Wilmersdorf, Professor Hildebrand fra Freiburg i Baden, Assistent Vuyek fra Leiden, Professor Wiesner fra Wien, Professor Conwentz fra Danzig og Dr. Holtermann fra Berlin.

Museet har i Aarets Løb havt 669 Studiebesøg af 10 Personer.

### 3. Udsending af Dubletter fra Museet.

Dubletter ere sendte til ialt 15 Personer eller Museer, nemlig til Dr. Glaziou i Bordeaux, til Museerne i Berlin, Paris og Kiew, til Professor Schinz i Zürich, til Riksmuseet i Stockholm, til Hofmuseet i Wien, til Harvard University, St. Louis, og Nationalmuseet i Washington i Nordamerika, til Professor Macoun i Ottawa, til Duncan Johnson i Connecticut i Nordamerika, til Adjunkt Jørgensen i Bergen, til Museet i St. Petersburg, til Lunds botaniske Forening og til Professor Joh. Lange. Ialt 2866 Dubletter.

### 4. Museets Forøgelser.

Museet har i Aarets Løb modtaget adskillige Forøgelser, af hvilke særligt fremhæves: 195 Arter kanadiske Karplanter fra Professor Macoun i Ottawa, 200 af Schroeters »Pilze Schlesiens« fra Universitetet i Breslau ved Professor Cohn, 142 Planter fra Ceylon ved Lektor Rostrup, en stor Samling Planter fra Jamaica ved Havebrugskandidat O. Hansen (Grange, St. Croix), 86 australske Alger fra Professor Agardh i Lund, 321 Arter kanariske Planter fra Cand. pharm. Gelert, 193 europæiske Mosser og Halvmosser og 7 islandske Alger fra Professor Grønlund, store Samlinger Alger og andre Planter fra Vest-Island ved Cand. mag. Helgi Jónsson, 1000 Arter af norske Mosser og Halvmosser fra Læge Hagen i Trondhjem, 300 Arter eller Former fra Dr. Gandoger i Arras i Frankrig samt store Samlinger af især Blomsterplanter og Laver fra Færøerne ved Cand. mag. Ostenfeld, Cand. pharm. J. Hartz og Professor Warming. Endvidere er modtaget Gaver fra Etatsraad Steenstrups Efterladte, Adjunkt Thoroddsen i Reykjavik, Pastor Deichmann Branth i Sneptrup, Cand. mag. Ove Paulsen, Cand. mag. Mentz, Professor C. V. Prytz, Cand. mag. Ostenfeld, Professor Flahault i Montpellier, Farmaceutisk Lærestanstalt, Cand. pharm. Gelert, Havebrugskandidat A. Lange, Adjunkt Jørgensen i Bergen, Inspektør Feilberg, Frøken C. Rosenberg, Cand. mag. Børgesen, Elektriker A. Friedrichsen, Dr. Kolderup Rosenvinge, Kandidat Simmons fra Lund, Columbia University i New-York, Dr. Sauvageau i Lyon, Fru Helms i Melbourne, Lieutenant Olufsen, Zoologisk Museum, Generallieutenant Kauffmann, Stud. med. O. Møller, Docent Rützou, Missionær Rüttel i Angmagsalik (Grønland), Hr. R. H. Petersen, Exam. pharm. Bruun Berextorf, Dr. Neuman i Ystad, Professor Joh. Lange, Direktør Fawcett paa Jamaica, Professor Warming, Professor Jakob Eriksson i Albano ved Stockholm, Lektor Joh. Erikson, Dr. Huber (i Para, Brasilien),

Colonel H. W. Feilden, Professor Ussing, Dr. Schibbye, Hr. Bay i Jowa, Apotheker Baagøe, Königl. biologisch Anstalt auf Helgoland (Dr. Kuckuck), Cand. pharm. K. Friderichsen i Højer, Arkitekt C. Petersen, svensk Mineralog G. Flink og Lunds botaniske Forening.

Kjøbte ere: Malme: Lichenes Suecici exs. fasc. I—II, Wittrock et Nordstedt: Algae aquae dulcis exs. fasc. 26—29.

Herbarierne ere saaledes i Aarets Løb blevne forøgede med mindst 5000, Exsiccatsamlingerne med 100 og Tør- og Spiritussamlingerne med over 100 Numre. Endelig er Museets Haandbibliothek blevet forøget med et nyt, mindre Værk og Fortsættelser af to ældre.

### C. Bibliotheket.

Bibliotheket har været aabent i 133 Dage. Læsestuen har været besøgt af 826, og Udlaan har fundet Sted til 787 Personer, som laante 1543 Værker i 1812 Bind. Desuden har Bibliotheket været benyttet daglig af Museets Funktionærer og ved Forelæsninger i Museets Auditorium.

Bibliotheket har modtaget 77 Tidsskrifter, hvoraf 19 ere Gaver, samt 179 andre Værker (38 Fortsættelser), hvoraf 106 ere Gaver. Giverne vare: Universitetet, Zoologisk Museum, Videnskabernes Selskab, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Meteorologisk Institut, Botanisk Forening, Naturhistorisk Forening, Geografisk Selskab, Redaktionerne af Gartner-tidende og Ugeskrift for Landmænd, Lunds Universitets-Bibliothek, Koloni-ministeriet i Paris, The Trustees of British Museum i London, Akademie der Wissenschaften i München, Geological Survey Department i Ottawa (Canada), Smithsonian Institution i Washington, Kansas State agricultural college, U. S. Department of agriculture, Museo Nacional i Montevideo, Direktøren for den botaniske Have paa Jamaica (W. Fawcett), Professor Agardh (Lund), Hr. J. C. Bay (des Moines), Cand. mag. F. Børgesen, Cand. pharm. K. Friderichsen (Højer), Cand. pharm. O. Gelert, Fyrsterne D. og N. Ghika-Comanesti, Professor Edw. Greene, Læge Hagen (Trondhjem), Hr. Th. Holm (Washington), Lektor W. Johannsen, Professor E. Koehne (Berlin), Dr. Kolderup Rosenvinge, Kandidat Jakob Lange, Cand. mag. Jonathan Lange, Havebrugskandidat A. Madsen, Professor Niedenzu, Premier-lieutenant O. Olufsen, Cand. mag. C. Ostfeld, Stud. mag. M. Pedersen, Dr. V. A. Poulsen, Cand. mag. F. K. Ravn, Lektor E. Rostrup, Assistent G. Sarauw, Etatsraad Japetus Steenstrups Efterladte, Realskolelærer Stefánsson (Mødruvellir), Professor Warming og Cand. polyt. E. Østrup. I Arkivet er indgaaet enkelte Bidrag fra Etatsraad Steenstrups Bo. Nogle ældre Kollegiehæfter ere skænkede af Professor Warming. — 91 Bøger ere blevne indbundne eller stift hæftede.

*Portrætsamlingen* er bleven forøget med 3 Billeder, af hvilke det ene er skænket af Hr. Xylograf G. Pauli.

Katalogiseringsarbejderne ere fortsatte af Museumsinspektøren. Katalog er skrevet over Monografier af Alger (Resten), Laver, Svampe, Mosser, Halvmosser, Bregner og andre Karkryptogamer, Kryptogamer i Almindelighed og over Cycadeer, Coniferer og Gnetaceer.

*Fotografisamlingen* af Vegetationsbilleder og Billeder af enkelte Planter er bleven forøget ved Gaver fra Cand. mag. F. Børgesen (Danmark, Vestindien, Færøerne), Cand. pharm. Gelert (fra de kanariske Øer), Cand. mag. Chr. Kruuse (Grønland), Professor Warming (Danmark, Færøerne), Professor C. V. Prytz (Danmark), Cand. mag. Ove Paulsen (Anholt), fhv. Auktionsdirektør E. Koch (Australien), samt ved Kjøb. En Del Mapper og Æsker til Billedernes Opbevaring anskaffedes.

#### *D. Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.*

Herom gjælder i Almindelighed det samme som i de foregaaende Aar. Det anatomiske Laboratoriums Værelse for Specialundersøgelser har været benyttet af Dr. Poulsen og Cand. mag. Mentz; Lokalerne for Videregaaendes Studier og Vejledningen dér ved Professor Warming benyttedes af Kandidat Boldt fra Finland, Cand. mag. A. Didrichsen, Cand. mag. Ove Paulsen, Stud. mag. C. Christensen, Stud. mag. Schmidt og Havebrugskandidat A. Madsen, der alle have syslet med specielle Undersøgelser. Til Seminar-sammenkomster med Studerende benyttedes ligesom i de senere Aar et Værelse nogle Aftener. Stud. mag. M. Pedersen har ligesom ifjor benyttet et Loftsværelse mod at yde nogen Assistentvirksomhed ved Forelæsningerne for yngre Studerende. Efter at Cand. mag. Hj. Jensen midt paa Aaret har frattraadt sin Stilling som Assistent ved det plantefysiologiske Laboratorium, har Assistentværelset i Loftsetagen staaet ubenyttet.

#### *E. Videnskabelige Arbejder og Publikationer.*

Paa Grundlag af Havens Samlinger og andre videnskabelige Hjælpe-midler er en Del videnskabelige Arbejder blevne udførte, af hvilke følgende kunne fremhæves: Dr. Kolderup Rosenvinge har publiceret det ifjor omtalte Arbejde over det sydligste Grønlands Vegetation i Meddelelser om Grønland XV., samt afsluttet Bearbejdelsen af de i de senere Aar indsamlede grønlandske Havalger. Professor Warming har i D. Vid. Selsk. Skrifter publiceret en Afhandling »Halofytsstudier«, til hvilken navnlig Spritsamlingerne have ydet Materiale, samt to Afhandlinger om Skarrid-Sø og om Ekursionen 1896 med Studerende til Skagen. Kandidat Boldts Undersøgelse over *Chirita hamosa* blev trykt i Vidensk. Meddel. Dr. Poulsen trykte sammesteds en Afhandling om »Nogle extraflorale Nektier«. Bestemmelserne af nye Samlinger fra Færøerne og Jan Mayen (fra Ingolf-Expeditionen) ved Cand. mag. Ostenfeld tryktes i Botan. Tidsskrift.

#### *F. Anden videnskabelig Virksomhed, knyttet til Haven og dens Funktionærer.*

Professor Warming foretog en Rejse til Færøerne i Juli og August Maaneder, i hvilken Tid de løbende Forretninger ved Haven besøgedes af Museumsinspektør Hj. Kiærskou og Gartner Friedrichsen. — Det marine biologiske Kursus holdtes iaar i Frederikshavn; den botaniske Del lededes iaar ikke som ellers af Dr. Rosenvinge, men af Cand. mag. Ostenfeld; der var 6 Deltagere, alle Studiosi magisterii.

## 3. Det zoologiske Museum i 1897.

*Første Afdeling.*

(Professor, Dr. Lütken.)

1. Med Hensyn til *Afdelingens Forøgelse og Tilvæxt.*Af *større Indsamlinger* er følgende modtaget:

Fra Kaptain Ingerslev en Samling Fiske, især fra Middelhavet, og nogle Padder og Krybdyr, ialt 91 Numre. Fra Forstanderen for Biologisk Station, Dr. Joh. Petersen en større Samling danske Fiske, af 20 Arter, fra Skagerrak. Fra Statsgeolog, Dr. K. Rørdam en Samling Knogler fra sjællandske Moser og Kjøkkenmøddinger fra Stenalderen.

Af de Fugle, der ere indsendte fra Fyrene, ere 80 benyttede paa Museet.

Fra den Samling, der hidtil styredes af Etatsraad Steenstrup, er til Hovedsamlingen overført en stor Del Skeletter og Skeletdele af Fugle og Pattedyr, mest af danske Arter, nogle Pattedyr-Skind, Præparater af Indvolde af Gejrfugl, en Del smaa Flyndere i Spiritus og forskjelligt andet.

Fra *Zoologisk Have* er skænket: 19 i Haven døde Pattedyr: *Dasyprocta aguti*, *Cercopithecus cephus*, *Auchenia lama*, *Coelogenys paca*, *Cebus capucinus*, *Camelus bactrianus*, *Herpestes griseus*, *Felis leo* Hun og Unge, *Cervus sika*, *Macropus penicillatus*, *Cervus virginianus*, *Sciurus palmarum*, *Felis onca pull.*, *Canis corsae*, *Felis tigris*, *Cebus sp.*, *Cercopithecus callitrichus*, *Cynocephalus babuin*. 28 Fugle: *Pastor pagodarum*, *Molobrus bonariensis*, Bastard af Gravand og Stokand, *Dendrocyena fulva*, *Anas spini-cauda*, *Pelecanus fuscus*, *Chamæpelia rufipennis*, *Penelope cristata*, *Athene cunicularia*, *Crax fasciolota*, *Haliaëtus leucocephalus*, *Ocydromus brachypterus*, *Arboricola torqveola*, *Tadorna casarca*, *Euplocamus swinhoi*, *Dendrocyena viduata*, *Ortalida ruficauda*, 2 Unger af *Cygnus atratus*, *Rhamphastus toco*, *Caccabis rufa*, *Penelope purpurascens*, *Excalfactoria chinensis*, *Euplectes flammiceps*, *Anser indicus*, *Grus antigone*, *Columba loricata*, *Parus varius*. 10 Krybdyr: *Tropidonotus fasciatus*, *Macroclanmys temminckii*, *Lacerta muralis* var., *Cistudo carolina*, *Hydraspis hilarii*, *Malacoclemmys terrapin*, *Coluber æsculapii*, *Emys orbicularis*, *Chrysemys ornata*, *Nicoria trijuga*. Desuden enkelte Padder og Fiske.

*Gaver* ere endvidere modtagne fra: Oberstinde Thestrup (flere Smaafugle døde i Fangenskab), Gartner Hauschild (et Æg af Emu og en Del Krybdyr i Spiritus, blandt andre den sjældne *Ophiopsiseps*), Nationalmuseet (nogle mosefundne Knogler), Stud. med. Bertelsen (Kropskeletter af Dvergmaage og Blaa Kjærhøg), Fru Dinesen (en *Liothrix*), Dr. Rambusch (Flagermus fra Davbjerg), Dr. Joh. Petersen (nogle Fiske fra Neapel), Opsynsmand Sørensen (Skelet af en *Orca gladiator* fra Læsø), Premierlieutenant Olufsen (nogle Skind og Hovedskaller af *Ovis poli* og *Capra ibex sibirica* fra Pamir og en Del Fugleskind fra Kaukasus), Hr. Ellefsen (et lille Foster af Balænoptera), Dr. O. Helms (flere grønlandske Fugleskind), Distriktslæge Jørgensen (*Mergus merganser*, *Procellaria pelagica* pull., *Caprimulgus europæus* fra Færøerne og Indhold af Maver af Døgling og Grind), Gaardejer Larsen, Kindstrup (nogle mosefundne Dele af et Elsdyr), Lærer Olsen (en

Cypselus apus), Kandidat Deichmann (en *Corvus frugilegus* juv. med hvid Hage), Skoleinspektør Horup (en *Selene vomer*), Proprietær Benthin, Enehøje (en hvid Stær og nogle andre Fugle), Kjøbmand N. Mortensen (en *Oedemia nigra* fra Færøerne), Konservator Løvendal (*Bombinator igneus* fra Vordingborg), Stud. med. Brandt (en broget Muldvarp fra Charlottenlund), Kaptain Hoyer (et Par grønlandske Fiske), Hr. Teilmann Friis (en *Labrax lupus*), Justitsraad Juel (nogle fremmede Smaafugle), »Cirkus-Salen« (en Python), Konservator Scheel (nogle danske Rovfugle), Trafikassistent Wiese (Unger af *Propithecus* og *Hemipodius*, en *Loriculus galgulus*), Kaptain Grøn (et lille Foster af en *Balanoptera*), Cand. mag. Wesenberg Lund (nogle danske Ferskvandsfiske), Kjøbmand Janus Lassen (en *Brama rayi*), Godsforvalter Rolsted (en hvid Skade), Premierlieutenant D. Bruun (Hovedskal af et firehornet Faar og en Del Knogler af Husdyr fra Ruinerne af en gammel islandsk Gaard), Gaardejer M. Thomsen (nogle jordfundne Knogler af Hest og Oxe), Hr. Sørensen, Agger (en *Lamna cornubica*), Professor Collett, Christiania (en *Picus martius*), Cand. mag. Ostenfeld Hansen (en *Spinachia vulgaris* fra Færøerne), Hr. Nicolaisen (en *Tachybates minor*), Postfører Schou (en *Phalaropus fulicarius* fra Endelave), Hr. Fabricius (en *Zeugopterus punctatus* fra Skagen), Gaardejer O. Nielsens Enke (nogle mosefundne Knogler af en Kronhjort).

Ved *Bytning og Kjøb* er følgende tilkommet: En *Nyctea nivea* fra Roskilde, en *Raja clavata* med monstrøs Rygfinne, en Hovedskal af »Harekanin« og af Kat med overtallige Kindtænder, Hovedskal af Narhval med to lange Stødtænder, en stor *Cyclopterus lumpus*, en *Lophius piscatorius*, nogle udenlandske Fiske og Krybdyr (fra Frank i London), Hovedskal af *Cervulus muntjac* og Horn af *Cervus canadensis*, et jordfundet Horn af *Cervus elaphus*, jordfunden Mellemhaand af *Bos urus*, en Del Afstøbninger af uddøde Dyr fra Syd-Amerika (fra Museo La Plata), et mosefundet ufuldstændigt Skelet af et Eisdyr fra Lunde Nord for Svendborg, en ung *Mustela erminea*, en *Simia troglodytes* og en *Cebus*, døde i Zoologisk Have (Hagenbeck), en stor Snog fra Faxe, et Par sydamerikanske Fugleskind, 12 nyzelandske Fiske, en *Petromyzon fluviatilis* fra Kattegat, to Sædgæs, typisk og var. *brachyrhynchus*, Skind og Skelet af Hvalros-Hun fra Grønland, en jordfunden Hjernekasse af *Orca gladiator*, en Kindtand af Mammut funden paa Guldager Hede N. V. for Hobro, en *Cypselus melba* fra Ny Vraa N. for Aalborg 12te Oktober 1896.

2. Om *Ordnings- og Opstillings-Arbejder* i Hvirveldyrenes Kreds er at fremhæve.

Af større mere notable Præparater: en udstoppet Hvalros, hvilket Dyr tidligere savnedes i Museet i denne Skikkelse, da de gamle Skind, som fandtes, ikke egnede sig til denne Behandling; en udstoppet Chimpanse, ligeledes en Forbedring af Museets Stykker til Oplysning om de antropomorfe Aber; Kranier og Hove af Stengeder og Bjergfaar fra Centralasien (Pamir); et anseligt tvetandet Narhval-Hoved; en udstoppet Sildehaj (*Lamna cornubica*) fra Vesterhavet til Erstatning for Museets ældre Exemplar, som afgaves til Studie- og Forelæsningsksamlingen.

Af Pattedyr er der udstoppet 3, foruden Hoved og Hals af en Kamel.

En Løveunge i Spiritus. Et Par Pattedyrskeletter, adskillige Kranier af Pattedyr, især af Hovdyr, Sæler o. s. v.

Af danske eller nordiske Fugle er der opstillet 7, af andre Fugle 19.

Af Krybdyr er der sket et større Fremskridt med Slangeordenen; Cand. mag. Adolf Jensen har med stor Flid fuldført Revisionen af de giftløse og mistænkelige Slanger (Aglyphodonta og Opisthoglypha); den er fremmet saaledes ved Hjælp af Boulangers Katalog, at kun den allerede tidligere af Bestyreren reviderede Giftslange-Afdeling staar tilbage; den hele nytopstillede Slangerække omfatter ca. 100 Stykker, hvorhos saa et tilsvarende Antal er blevet anbragt i Supplementsamlingen.

Af arktiske eller atlantiske Fiske er der blevet opstillet 102 Stykker, af hvilke Ingolf-Expeditionens ichthyologiske Udbytte udgjør en væsentlig Del; af danske 24, blandt hvilke der er flere interessante Nyheder fra Faunaen fra Skagerrak; en lille Fiskesamling fra Ny-Zeeland supplerer vor Repræsentation af de sydlige Havets Fiskeverden o. s. v.

Førenden til den sædvanlige Bogføring er Assistenten, Viceinspektør Herluf Winges Museumstid brugt til: 1) Gjennemgang og endelig Sortering af det Par tusinde Hovedskaller af danske Sæler, der i 1889—91 indsendtes til Museet (en Del er indlemmet i Samlingen, en Del henlagt til Bytning, en Del, ubrugelig som Handelsvare, er gjemt til Studiebrug); 2) Ordning af en større Samling danske Fugleknogler fra Stenalderens Kjøkkenmøddinger, indsamlede og skænkede af Nationalmuseet; 3) Indordning af mange Skeletter af Fugle og Pattedyr i løse Knogler, dels Skeletter af ny-indkomne Dyr, dels Skeletter fra Museets Magasin; 4) Gjennemgang af Inspektør Fenckers store Samling af grønlandske Fugle og af Museets Samling af grønlandske Pattedyr, alt med Hensyn til »Conspectus Faunæ Groenlandicæ«; 5) Indordning i Samlingen af en større Mængde Skeletter og især Skeletdele af Fugle og Pattedyr, hidtil opbevarede i Professor Steenstrups særlige Samling; 6) Gjennemsyn og foreløbig Sortering af Professor Steenstrups Magasin af jordfundne Knogler o. s. v., henstaaende paa Loftet, paa Nr. 47; 7) til Dels i Museumstiden, men mest privat, er bestemt større Samlinger af Knogler fra Stenalderens Kjøkkenmøddinger. — Om det af Kandidat Adolf Jensen udførte Arbejde er ovenfor talt.

3. Offentliggjort er »Aarsberetning om danske Fugle« i 1896, af Herluf Winge i Vidensk. Medd. f. 1897. Bestyrerens Beretning om Ingolf-Expeditionens ichthyologiske Udbytte er forberedt til Trykning; ligeledes Dr. Jungersens om Havkalens og beslægtede Formers »appendices genitales«.

Efter Tilskyndelse fra Museet er der ved Lov tilvejebragt foreløbig fuldstændig Fredning af Storkjoven (*Lestris catarrhactes*) paa Færøerne. Arten er stærkt truet med Udryddelse.

4. Fra den kgl. britiske Regering erholdt Museet tilstillet som Gave den største Del af de udkomne Kvart-Bind af den af bemeldte Regering udgivne Beretning om »Challenger-Expeditionens« Resultater, med talrige lithograferede Tavler. For saa vidt Bindene indeholdt videnskabelige Afhandlinger af forskellige Dyreklasser bleve de delte, nyt indbundne og fordelte til Afdelingernes Bogsamlinger. Nogle faa Bind af ikke zoologisk



(botanisk, fysisk-kemisk) Indhold blev afgivne til Botanisk Haves og Søkortarkivets Bibliotheker.

5. Paa Museets offentlige Dage har det været besøgt af 62328 Personer; i Vinterhalvaaret har der været givet Adgang for 1—2 Lærere og 12—16 Elever, efter Aftale med Studentersamfundets Museumskomité. Til andre Dage har der været givet Adgangskort til 1ste Afdelings Lokaler til ca. 50 Personer, Studerende eller Kunstnere af begge Kjøen.

#### *Anden Afdeling.*

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

#### *Tredie Afdeling.*

(Museumsinspektør, Dr. Meinert.)

Kammerjunker W. v. Hedemann har afsluttet den i det foregaaende Efteraar begyndte Sammenstilling og Bestemmelse af Afdelingens Smaasommerfugle og fortsat med sine Gaver af disse Dyr, jfr. forrige Aarsberetning.

#### *I. Insekterne.*

A. Generalsamlingen. Præpareringen og Opstillingen af Billernes Orden er fortsat: Familierne Lathridiidæ, Mycetophagidæ, Dermestidæ, Byrrhidæ, Parnidæ, Heteroceridæ, Cyphonidæ, Lycidæ, Lampyridæ og Telephoridæ (Begynd.) (9 Skuffer—Løvendal).

B. Den danske Samling. 1) Opstillingen af Staphylinernes Familie er fortsat med Aleochariner og Tachyporiner (10 Skuffer—Løvendal). 2) Drewsens og Museets øvrige Samlinger af Smaahvepsenes Sammenarbejden og Bestemmelse er fortsat med Familierne Braconidæ, Evaniidæ, Chalcididæ, Proctotrupidæ og Pteromalidæ, og 10 Kasser med Braconidæ, Evaniidæ og Chalcididæ ere foreløbigt opstillede (Kandidat Schlick).

#### *II. Edderkopperne.*

A. Generalsamlingen. 1) De grønlandske Edderkoppers Bearbejdelse er suppleret. 2) Opiliones palpatores (Mejere) ere katalogiserede (Dr. W. Sørensen). 3) Fortsat Bearbejdelsen af Havedderkopperne (Pantopoda eller Pycnogonidea), indsamlede paa begge Ingolf-Expeditioner (Afdelingens Bestyrer).

#### *III. Krebsdyrene.*

A. Generalsamlingen. 1) Den kritiske Revision af Familien Sphæromidæ fuldendt; Samlingen af disse Dyr opstillet i 28 Glas med 78 Tuber. 2) Paabegyndt Bearbejdelsen af Krebsdyrene fra Ingolf, med Ordenen Isopoda. 3) Fortsat og fuldendt Gjennemsynet af de af Ingolf i 1896 hjembragte, sigtede Prøver af Bundmateriale. 4) Gjennemgaaet og sorteret det rige Udbytte af nogle fra Ny-Zeeland erhvervede Prøver af Bundmateriale.

B. Den danske Samling. 1) Opstillet Hovedmængden af Afdelingens enestaaende Samling af Choniostomidæ, ialt 35 Glas med 125 Tuber.

2) Bestemt, etiketteret og opstillet Størstedelen af den af Dr. Joh. Petersen modtagne Samling af danske Krebsdyr, væsentligt fra Skagerrak, 17 Glas og en Del Tuber.

De under Krebsdyrene udførte Arbejder skyldes Dr. H. J. Hansen.

#### IV. *Mikroskopisk Præparatsamling.*

Samlingen er forøget med 215 Præparater; deraf de 130 med deminutive Former af Krebsdyrfamilien Choniostomidæ, som have tjent til Studium for Dr. H. J. Hansens store Arbejde over disse Dyr; de øvrige vedrøre dels Billernes, dels Havedderkoppernes Udviklingshistorie og ere gjorte af Afdelingens Bestyrer til Brug for hans Studier og Arbejder.

Af *Gaver og Forøgelse* fremhæves: 1) Den vigtige Samling af Cirripedier (Rur og Langhalse), som langt overgaar Afdelingens egen Samling, men hidtil henstod under Studiesamlingen, er nu af dennes Bestyrer overgivet til Afdelingen, som ogsaa derfra, til Dels som Efterladenskab efter Etatsraad Steenstrup, har modtaget Bidrag til »Havløbernes« Naturhistorie og til vore forhistoriske Insekters Levemaade. 2) Ingeniør Schönau i Shanghai har skænket Museet en betydelig Samling Havdyr, fortrinsvis Krebsdyr, indsamlede af ham i hans Tjeneste under det Store nordiske Telegraf-selskab i Østasien, tilsammen 16 Glas og 63 Tuber, mindst 66 Arter, foruden Insekter. 3) Dr. Joh. Petersen, Bestyrer af den biologiske Station, skyldes en rig Samling af Krebsdyr fra vore nordlige Farvande, især Skagerrak, indeholdende mange sjældne Arter (29), hvoraf de 7 ere nye for Faunaen. 4) Dr. Th. Mortensen har skænket en mindre Samling Krebsdyr fra Kysterne af Jylland. 5) Fra Kaptain Ørsted er modtaget en Samling Krebsdyr og Havmidder fra Nord-Søen. 6) Kaptain Ingerslev har givet en Del Krebsdyr, indsamlede paa en Rejse fra Batum til Mississippi. 7) Af Missionær Løventhal i Vellore i Forindien modtaget en Del tørre Insekter, navnlig Biller. 8) Professor Warming har givet 3 Tuber med Insekter fra Brasilien. 9) Generalkonsul Were i Melbourne har gennem Udenrigsministeriet indsendt en Snes Exemplarer af Larven til *Hepialus virescens* (en Sommerfugl) med dens interessante Snylter *Sphæria Robertsii*. 10) Gartner Hauschild har givet 5 større Glas med Arachnider og Myriapoder fra Nordamerika og Australien, samt mange for Afdelingen nye Biller fra sidstnævnte Land, mod et ringe Vederlag af Dubletter. 11) Cand. mag. H. Jónsson har givet mange Krebsdyr (4 Glas og 20 Tuber) samt nogle Havedderkopper og Havmidder, indsamlede af ham under Kysterne af Island. 12) Professor, Dr. R. Bergh har skænket Museet Originalstykket til den af ham opstillede og afbildede interessante Krebsdyrform, *Jsmaila monstrosa*. 13) Agent Nielsen, Nyraad, skyldes, væsentligt som Bytte, et Par meget sjældne Sommerfugle, tagne i Sydsjælland. 14) Lærer Christensen i Hesselballe har givet mange af ham klækkede Larver af Slægterne *Silpha* og *Necrophorus* (Aadselbiller). 15) Professor, Dr. Vilh. Bergsøe har givet nogle Oldenborrelarver med indesluttede Snyltelarver (*Dexia*). 16) Kammerjunker v. Hedemann har skænket forskjellige Tineidæ (Møl), nye for Samlingen. 17) Afdelingens Bestyrer har afgivet sine i den sydlige Del af Jylland gjorte Indsamlinger, særligt af Galler. 18) Mindre Gaver her fra Landet ere modtagne af

Veterinær Chr. Leth, Cand. mag. Wesenberg Lund, Musæumsinspektør H. Kiærskou, Forstkandidat Meldahl, Stud. mag. Krogh, Assistent Adolf Jensen, Skovtaxator Lütken, Lærer Esben Petersen, Cand. pharm. Marius Jensen og Fabrikant Budde-Lund. 19) Gjennem vore udenlandske Forbindelser have vi modtaget fra Professor Aurivillius i Stockholm den meget sjældne Edderkoppe-Slæggt *Cryptostemma*, 20) fra Professor G. O. Sars i Christiania 3 Arter af Land-Isopoder, 21) fra Professor Alex. Agassiz i Cambridge, Mass., 4 Arter af Hav-Isopoder. Ved Bytte-Forbindelser i Udlandet have vi modtaget fra 22) Professor Chun i Breslau 13 Arter af Krebsdyr-Slægten *Sergestes*; fra 23) det keiserlige Museum i St. Petersborg en stor Mængde Krebsdyr (26 Amphipoder, 2 Isopoder, 7 Cumaceer og 4 Mysider) og fra 24) Smithsonian Instit. i Washington mange, navnlig større Krebsdyr (40 Arter i 29 Slægter). Endelig har Museet kjøbt 25) af H. Suter i New-Zealand en Mængde Krebsdyr (34 bestemte Arter) og forsøgsvis 3 Blikdaaser med usigtet Bundmateriale, som har givet en utrolig Mængde af smaa, minutøse Krebsdyr, de fleste nye for Videnskaben, foruden Havedderkopper og Havmidder.

Af fremmede Videnskabsmænd har Afdelingen staaet i Forbindelse med Mr. Brady i England, the rev. Mr. Stebbing, sammesteds, Professor G. O. Sars i Christiania, Professor, Direktør Kraepelin i Hamborg og Mons. René Obersthür i Rennes.

Som Publikationer støttende sig paa Afdelingens Samlinger kunne nævnes: Fr. Meinert: Om Mundbygningen hos Insekterne, Overs. Vid. Selsk. Forh. f. 1897. Dr. H. J. Hansen: *The Choniostomatidæ*, udgivet paa Carlsbergfondets Bekostning; On the development and the species of Crustaceans of the Genus *Sergestes*, Proc. Zool. Soc. London, Dec. 1896.

#### *De Moltheske Afdelinger.*

##### Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Lütken.)

Bestyreren har i Foraarshalvaaret givet en Oversigt over de hvirvellose Dyrs almindelige Naturhistorie for de medicinske og yngre naturhistoriske Studerende samt gennemgaaet udvalgte Afsnit af de lavere Dyrs Naturhistorie for Studiosi magisterii. I Efteraarshalvaaret har Bestyreren læst over Cirrhipedier og Cephalopoder for de naturhistoriske Studerende, hvorimod de sædvanlige Forelæsninger for de yngre, særlig lægevidenskabelige Studerende med Ministeriets Bemyndigelse ere afholdte af Docent, Dr. H. F. Jungersen, der har læst over Protozoer, Coelenterater, Echinodermer, Mollusker og lavere Orme samt i Kollokvier gennemgaaet enkelte Afsnit af Insekter og Hvirveldyr.

Studiesamlingen har i 1ste Semester været benyttet af 18 naturhistoriske og 115 yngre, især medicinske Studerende, i 2det Semester af henholdsvis 16 og 185 Studerende. Vejledning er ydet af Dr. Jungersen og Cand. mag. A. Jensen. Dr. Jungersen har desuden holdt (i Efteraarshalvaaret) Forelæsninger for polytekniske Studerende samt Forevisninger af mikroskopiske Præparater for disse og for medicinske Studerende. Docent,

Dr. R. S. Bergh har som sædvanlig afholdt sine Forelæsninger i Studie-salens Auditorium, hvorimod de anatomiske og histologiske Kursus fra 1ste Maj henlagdes til egne Lokaler. Endvidere have Lokalerne og Undervisningsmateriellet været benyttede af Dr. Will. Sørensen til Statens etaarige Lærerkursus samt til det sædvanlige Feriekursus for Lærere.

Det biologiske Kursus afholdtes i Frederikshavn under Ledelse af Cand. mag. Th. Mortensen; 6 Studerende fik derved i Juni Maaned Lejlighed til at iagttage og undersøge et større Antal Havdyr, saavel højere som lavere. Paa det biologiske Kursus ere følgende Dyr iagttagne levende, bestemte og til Dels nærmere undersøgte: Fiske: *Gadus virens*, *Rhombus lævis*, *Pleuronectes platessa*, *P. limanda*, *Ctenolabrus rupestris*, *Callionymus maculatus*,\*) *Gobius minutus*, *Aphyia* (*Latrunculus*) *pellucida*, *Syngnathus typhle*, *Nerophis ophidion*, *Raja batis*, *R. radiata* \*), *Amphioxus*. Tunicater: *Molgula* sp., *Styelopsis grossularia*, *Botryllus* sp., *Oikopleura dioeca*. Mollusker: *Æolis papillosa* o. a. Arter, *Doris* sp., *Elysia viridis*, *Ancula cristata*, *Embletonia* sp., *Philine quadripartita*. *Nucula*, *Leda*, *Solen pellucidus*, *Abra nitida*, *Montacuta bidentata*, *Modiolaria nigra*, *Cardium echinatum*, *Venus* sp. o. a. Forskjellige skalbærende Snegle. *Dentalium* sp. *Chætoderma nitidulum*. Crustaceer: *Carcinus mænas* (— med *Sacculina* —), *Portunus*, flere Arter *Stenorhynchus*, *Inachus*, *Eurynome aspera*; *Eupagurus Bernhardus* (— med *Peltogaster* —), *Palæmon Fabricii*, *P. squilla*, *Crangon vulgaris*, *Hippolyte Gaimardi*; *Mysis flexuosa* o. a., *Diastylis Rathkei*, *Caprella* sp., *Evadne Nordmanni*, *Podon intermedius*, *P. Leuckarti* og *P. polyphemoides*. *Balanus* sp. Larver af Krabber og Rejer. Pycnogonider: *Pycnogonum littorale*, *Nymphon* sp. Annelider: *Arenicola marina*, *Nephtys coeca*, *Nereis* sp., *Lepidonotus* sp., *Aphrodite aculeata*, *Ophelia* sp., *Brada granulata*, *Nicomache lumbricalis*. Annelidelarver. *Phascolosoma strombi*. *Sagitta*. *Planaria* sp. *Nemertes* sp. *Cercaria* sp. Bryozøer: *Membranipora membranacea*, *M. pilosa*, *Crisia eburnea*, *Scrupocellaria*, *Triticella* sp. *Cyphonautes*. Echinodermer: *Asterias rubens*, *Astropecten Mülleri*, *Andromeda*\*\*), *Goniaster phrygianus*\*\*). *Ophioglypha albida*, *O. texturata*, *Amphiurafiliformis*, *Chiajei*, *Ophiopholis aculeata*. *Echinus miliaris*, *Toxopneustes dröbachiensis*, *Echinocyamus pusillus*, *Echinocardium cordatum*, *Brissopsis lyrifera*. *Synapta tenera*. Larver af *Asterias rubens*, *Ophioglypha albida*, *Echinocardium cordatum*, *Ophiopluteus compressus*. Coelenterater: *Beroe ovata*, *Bolina* sp. *Aurelia aurita*, *Cyanea capillata*, *C. Lamarekii*, *Lucernaria* sp. *Obelia* sp., *Tiaropsis multicirrata*, *Sarsia tubulosa*, *Clava squamata*, *Hydractinia echinata*, *Laomedea geniculata*, *Campanularia Johnstoni*, *Sertularia pumila*, *Tubularia* sp., *Methridium dianthus*, *Tealia crassicornis*, *Sagartia* sp., *Edwardsia* sp., *Pennatula phosphorea*. *Hydra vulgaris* (fra fersk Vand). Protozoer: *Codonella campanula* o. a. *Tintinnoider*.

Følgende Dyr ere mere indgaaende undersøgte (anatomisk): *Aphyia pellucida*, *Arenicola marina*, *Asterias rubens*, *Brissopsis lyrifera*, *Synapta tenera* og *Edwardsia*. *Amphioxus*, *Chætoderma*, *Dentalium* og *Pennatula*

\*) Ikke set levende, Spiritus-Exemplarer modtagne fra Biologisk Station.

\*\*) Ikke set levende, tørrede Exemplarer modtagne fra biologisk Station.

ere studerede saa nøje som det ringe Materiale eller Dyrenes Beskaffenhed tillod det.

Kunstig Befrugtning blev ikke foretagen, saa Kløvning, Gastrulation, etc. er ikke iagttaget. Derimod ere de vigtigste Forhold ved den senere Udvikling gennemgaaede under Studiet af Larveformerne.

Der er lagt særlig Vægt paa, at de Studerende saa meget som muligt fik Lejlighed til at iagttage Dyrene ude under de naturlige Forhold. Paa Havnemolerne og paa de lave Strandbredder Nord og Syd for Havnen var der rig Lejlighed til at gjøre saadanne Iagttagelser. Forskjellige større og mindre Skrabninger ere foretagne i Farvandene i Nærheden af Frederikshavn og Hirtsholmene. En Dag var Fiskerikontrol-Damperen »Havønnen« stillet til Disposition, og der foretoges dermed en større Skrabetur til Læsø Rende og Farvandet Nord for Læsø. Næsten hver Dag blev der fisket Plankton, som de Studerende fik Lejlighed til at undersøge.

Iaar har Cand. mag. C. Wesenberg Lund med Understøttelse af Carlsberg-Fonden anlagt en biologisk Station ved Fursø til Udforskning af vore ferske Vandes Fauna og Flora; uagtet denne Institution ikke sorterer under Professor zoologiæ, nævnes den dog i denne Sammenhæng, da dens Redskaber og en Arbejdsplads i Sommer stilledes til Disposition for en af de naturhistoriske Studenter.

Den opstillede Samling er i Aarets Løb forøget med ca. et halvhundrede nye Præparater, nemlig 23 af Hvirveldyr (deriblandt Skelet af Pteropus, Phocæna communis og Leptodactylus, en udstoppet Rakkelhane og en udstoppet Sildehaj, anatomiske Præparater af Rotte, Hugorm og Gjedde, Ptychozoon o. s. v.), 6 af Bløddyr (anatomiske Præparater af 8- og 10-armet Blæksprutte, Udviklingen af Paludina o. s. v.), 14 af Leddyr (mest Snyltekrebs), 6 af Orme og 2 af andre, lavere Dyr. En Del af Forøgelserne skyldes Gaver fra Stud. med. Schrøder (Larver af Pelobates fuscus), Dr. Jungersen (3 Explr. af Spinax niger, hvoraf et med den mærkelige Cirrhiped, Anelasma squalicola), Stud. mag. Ditlevsen (Barkbiller), Cand. mag. Wesenberg Lund (Argulus ♂ og ♀, Kokoner af Piscicola), Cand. mag. A. Jensen (Clepsine med Unger paa Bugen) og Cand. mag. Ostenfeld Hansen (Anodonta-Yngel [»Glochidium«] paa Finner af en Fiskeunge).

Haandbibliotheket er forøget med følgende Bøger: Oceanic Ichthyology by Brown-Goode & Tarleton H. Bean (Text og Atlas); Claus: Grundzüge der Zoologie (2 Bd.); G. O. Sars: Fauna Norvegicæ Bd. I. Phyllocaridia et Phyllopora; G. O. Sars: An account of the Crustacea of Norway. Isopoda. Part I—VIII. Nogle Forelæsnings tegninger ere udførte af Cand. mag. A. Jensen.

Den ifjor paabegyndte Ometikettering af Samlingen er iaar fuldført.

#### Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen.)

*Forøgelse af Samlingen.* 1) Ingeniør Schönau i det store nordiske Telegrafsekskabs Tjeneste har atter iaar indsendt en værdifuld Samling af lavere Dyreformer, tagne paa Kabler ved Koreakysten, i Kinasøen og Formosastrædet. 2) Ved Bytte er erhvervet fra Musée zoologique de l'Acad. impériale des Sciences de St. Pétersbourg: a) en Samling paa ca. 120 Arter

af Mollusker og Brachiopoder fra det Murmanske og Hvide Hav samt fra Beringshavet, Former, som paa en heldig Maade supplere vort Materiale af arktiske Bløddyr; b) et Antal Land- og Ferskvandsmollusker fra det europæiske Rusland og fra Transkaspien, af hvilke de fra sidste Lokalitet ere bestemte af C. A. Westerlund. 3) Forstanderen for den biologiske Station Dr. C. G. Johs. Petersen har foræret Afdelingen en anelig Samling Dyreformer fra Skagerrak, af hvilke mange ere nye for den danske Fauna. Heriblandt skal nævnes: *Poraniomorpha rosea*, *Ophioscolex glacialis*, *Pteraster multipes*, *Astropecten tenuispinus*, *Chirodota lævis*, *Asteronyx Loveni*, *Echinocucumis typica*, *Actinostola callosa*, *Octopus arcticus*, *Sipho Sarsii*, *Typhlomangelia nivalis*, *Malletia obtusa*, *Pecten abyssorum*. 4) Miss C. Jelly har foræret Afdelingen ca. 40 Arter af exotiske Bryozoer. 5) Af Naturaliehandler Gundel er kjøbt et Antal fossile Crinoidéer samt et smukt Expl. af *Melonites multiporus*. 6) Et mindre Antal Hydroider, Bryozoer, Svampe og Koraldyr fra Ny-Zealand er kjøbt af Naturaliehandler Suter. 7) Nationalmuseet har foræret Afdelingen et Antal Snegle og Muslingeskaller fra Nikobarerne, skænkede det af afdøde Enkefru de Roepstorff. 8) Dampskibskaptajn Ørsted har atter vist sin Interesse for vore Samlinger ved at indsende et Antal paa Nordsøkabler tagne Bløddyr, Hydroider og Bryozoer. Bidrag skyldes endvidere: Dr. W. Sørensen (en større Prøve Bryozokalk fra tre nørrejydske Lokalteter), Assistent Olsen i Nordgrønland (*Notostomum læve*), Dr. Mortensen (et Antal Dyreformer, til Dels Larveformer af Echinodermer og Orme fra Limfjorden), Cand. mag. H. Jónsson (et Antal Dyreformer fra Island og Færøerne), Mr. Wallford (nogle fossile Jura-Bryozoer), G. Dollfus i Paris (Prøver af fransk Bryozokalk), Folkethingsmand Wulff (*Todarodes sagittatus* fra Hirtshals) Stud. mag. Johansen (danske Exemplarer af *Pupa pusilla*), Kaptajn Ingerslev (nogle Cephalopoder, Pteropoder og Nudibranchier fra Middelhavet), Cand. mag. Ostenfeld (Land- og Ferskvandsmollusker fra Færøerne), Cand. mag. Ad. Jensen (Ferskvandsmollusker og Iglar fra Nordsjælland).

*Videnskabeligt Bestemmelses- og Ordningsarbejde.* Bestyreren har fortsat sit Arbejde med Bryozosamlingen. Da han i det Værk, som agtes udgivet om Ingolf-Expeditionens Udbytte, har tænkt at give en sammenhængende Bearbejdelse af vore nordiske Bilandes Bryozofauna og samtidig at reformere Systematiken indenfor denne Dyreafdeling, har han med dette Arbejde for Øje foretaget omfattende Studier over en Række Bygningsforhold. Afdelingens Assistent, Cand. mag. Ad. Jensen har dels med sin Uddannelse i Museets Tjeneste for Øje fortsat sine indledende og systematiske Studier over nordiske Bløddyr, dels begyndt en Bearbejdelse af Ingolf-Expeditionens Mollusker, af hvilke en Del af Bivalverne er katalogiseret og indordnet i Samlingen. Samtidig har han underkastet Bestemmelserne af vore nordiske Bilandes Bivalver og Museets øvrige Samlinger af arktiske og boreale Muslinger en kritisk Revision for i det paatænkte Værk over Ingolf-Expeditionens Udbytte at kunne give en paa Museets hele Materiale baseret Udsigt over det nordlige Atlanterhavs og Ishavs Bløddyrfauna. Cand. mag. Lundbeck, hvem det er overdraget at bearbejde Ingolf-Togtets Svampe, har foretaget en foreløbig Gjennemgang og Bestemmelse (til Slægt) af disse

saavel som af det grønlandske Materiale, der skyldes tidligere Indsamlinger. Det fremgaar af denne foreløbige Gjennemgang, at der er indsamlet et meget righoldigt Materiale. Ved den foreløbige Sortering af de forskjellige Samlinger, der ere indkomne i Aarets Løb, har Afdelingens Medhjælper Fagerstrøm ydet god Tjeneste. Den malakologiske Afdeling har i Aarets Løb været besøgt af Dr. Knipowitsch, der har gennemgaaet de islandske og grønlandske Mollusker, samt af Professor Plate fra Berlin, der besaa vore Placophorer. Desuden ere fremmede Videnskabsmænd blevne hjulpede med Studiemateriale, nemlig Dr. Goodrich fra Oxford og Dr. Breitfuss fra St. Petersbourg; endelig have de craspedote Gopler fra Grønland været udlaante til Dr. G. Grønberg i Stockholm og Dr. Carlgren i Stockholm, der har paataget sig at bearbejde Ingolf-Expeditionens Udbytte af Aktinier, til hvilke ingen Bearbejder kunde findes herhjemme, har faaet tilsendt dette Materiale saavel som Museets hele øvrige Aktiniesamling, som han har anmodet om at faa til Undersøgelse.

#### 4. Det mineralogiske Museum i 1897.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

##### I. Udførte Arbejder i Aarets Løb.

A. *Hovedsamlingerne.* Efter at de fleste af Museets Hovedsamlinger i Løbet af de foregaaende Aar vare bragte paa Plads i Montrer og Skuffer i Museets nye Bygning, har iaar saa megen Arbejdskraft som muligt været anvendt paa *Bjergartssamlingens* Ordning og Opstilling. Til dette Arbejde har der i Museets ældre Lokaler paa Grund af Pladsmangel kun i meget ringe Grad kunnet gjøres Forberedelser, og Opstillingen af Bjergartssamlingen vil derfor medtage en forholdsvis lang Tid. I Aarets Løb har Museumsinspektøren sammenstillet en stratigrafisk ordnet Afdeling indenfor Bjergartssamlingen og endvidere arbejdet paa Sammenstillingen af en til Fremstilling i Montrer egnet Samling, der skal vise de vigtigste Bjergarter og deres naturlige Systematik. Assistent Bøggild har sammenstillet og etiketteret en til Illustration af den almindelige (dynamiske) Geologi bestemt Samling og tillige udarbejdet en kortfattet Beskrivelse af den til Brug i en paatænkt »Vejledning for Besøgende«.

I *den danske Samling* ere Forsteningerne fra det øverste Kridt og ældste Tertiær (Paleocæn) blevne gennemgaaede og bestemte med en paatænkt Publikation for Øje af den konstituerede palæontologiske Assistent, Dr. Grönwall, som i Tilslutning til dette Arbejde tillige har undersøgt de forsteningsførende løse Blokke af samme geologiske Alder. Desuden har han undersøgt og bestemt enkelte af Samlingens Skrivekridt-Mollusker. Cand. mag. Bartholin har fortsat Bearbejdelsen af Planteforsteningerne fra Bornholms Rhæt-Lias. En repræsentativ Samling af danske Istidsdannelser er bleven opstillet i Montrer og etiketteret, og et lignende Arbejde er paa-begyndt for Nutidsdannelsernes Vedkommende; disse Arbejder ere udførte af Assistent Ravn og efter hans Bortrejse af Assistent Bøggild. Fremdeles er der udarbejdet og opstillet i en Del af den danske Samlings Montrer

smaa geologiske Danmarkskort, som vise Udbredelsen af de i Monterne opstillede Sten- og Jordarter. Endelig maa anføres, at Gjennemgangen og Ordningen af nye og ældre Boreprøver og Borejournaler er fortsat i Aarets Løb af Cand. polyt. Wesche med Understøttelse af Brocks Legat.

Ved de øvrige Hovedsamlinger ere udover den sædvanlige Indordning af Nyerhvervelser ingen større Arbejder foretagne.

B. *Studiesamlingerne.* Ved Siden af mindre Fornyles- og Vedligeholdelsesarbejder er der sammenstillet og etiketteret en udførlig geologisk Studiesamling, svarende til det nuværende Kursus for naturhistoriske Studerende.

C. *Bibliotheket.* Der er i Aarets Løb optaget Fortegnelse over Kortsamlinger, og en Fortegnelse over Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer er paabegyndt.

D. *Bygningen.* Paa Grund af Danmarks geologiske Undersøgelses Udvidelse med en Afdeling for Moseundersøgelser er Museets hidtidige Sliberum i Kjælderen midlertidig bleven overladt til Brug for den nævnte Institution. I denne Anledning er et i Museets Stueetage beliggende Lokale, hvori største Parten af de Bornholmske Forsteninger opbevares, blevet forsynet med Vand og Afløb og indrettet til Sliberum. Ved samme Lejlighed er der i det ovenover beliggende Arbejdsværelse, som benyttes af Dr. Steenstrup, indlagt Vandledning og Afløb.

E. *Afgivelse af Undervisningssamlinger.* Af Museets Dubletbeholdninger er der sammenstillet og afgivet Undervisningssamlinger, omfattende danske og udenlandske Mineraler, Stenarter og Forsteninger, til Brug for følgende Undervisningsanstalter: Privatseminariet i Silkeborg, Jørgensens Realskole i Odense, Storehedinge Borgerskole, Høng Folkehøjskole; mindre Samlinger ere afgivne til N. Zahles Skole i København og Kundby Skole pr. Svinninge.

F. Af *Videnskabelige Arbejder* paa Grundlag af Museets Samlinger er i Aarets Løb udkommet: K. A. Grönwall, Block af paleocæn från Köpenhamn; Victor Madsen, The genus Scaphites in West-Greenland; J. P. J. Ravn, Nogle Bemærkninger om danske Tertiæraflejrings Alder; G. F. L. Sarauw, Cromer-Skovlaget i Frihavnen og Trælevningerne i de ravførende Sandlag ved København. En Undersøgelse af Museets forsteningsførende løse Blokke fra Samsø m. fl. Steder er udført af Dr. V. Madsen og offentliggjort i hans »Beskrivelse til Kortbladet Samsø«. Professor Schlüter i Bonn har tilbagesendt de af ham laante Kridt-Echinider og beskrevet dem i Afhandlingen »Über einige exocyclische Echiniden der baltischen Kreide und deren Bett«; Dr. Stolley i Kiel har tilbagesendt de laante Forsteninger (Scaphites og Belemniter) fra Bornholm og beskrevet dem i »Über die Gliederung des norddeutschen und baltischen Senon«. Professor Cohen i Greifswald har afsluttet Undersøgelsen af det til ham sendte Jern fra Niakornak, hvilken Undersøgelse med det første vil blive offentliggjort i »Meddelelser om Grønland«.



## II. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1897 har været 2253. Desuden har »Studentersamfundets Museumsudvalg« med Bistand af Museets Funktionærer afholdt Søndagsforevisninger udenfor den sædvanlige Besøgstid.

Bestyreren har holdt de sædvanlige Forelæsninger over Mineralogi i Foraarshalvaaret (26 Tilhørere) og over Geologi i Efteraarshalvaaret (118 Tilhørere) samt Examinatorium over Geologi i Foraarshalvaaret (40 Tilhørere). Endvidere har Dr. V. Madsen i en Del af begge Halvaar holdt Forelæsning over de mesozoiske og kænozoiske Dannelser (25 Tilhørere) og Privatdocent Dr. Grönwall har i Oktober—December holdt Forelæsning over Skaanes og Bornholms palæozoiske Dannelser (10 Tilhørere). Studiesamlingerne vare benyttede i Foraarshalvaaret af 80, i Efteraarshalvaaret af 48 Studerende.

Undervisningsexkursioner ere afholdte til Bornholm med 26 og til Skaane med 12 Studerende.

## III. Museets Forøgelse.

En Forøgelse af fremragende Betydning har Museet erholdt fra Kommissionen for Ledelsen af geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, idet denne i Foraaret overdrog den fremragende Mineralsamler og Mineralog G. Flink fra Stockholm at rejse til Syd-Grønland for at indsamle Mineraler hertil. Forskjellige helt ny Mineraler, der i de sidste Aar lejlighedsvis vare komne til Europa og for største Delen undersøgte af Hr. G. Flink, og om hvilke det oplystes, at de stammede fra Grønlændere i Julianehaab Egnen, beviste nemlig, at der dér maatte være en hidtil ukjendt Mineralforekomst. Det lykkedes Hr. Flink at finde denne Forekomst ikke langt fra Igaliko, nordøst for Julianehaab, og han har herfra hjembragt et rigt og stort Materiale af fortrinlig krystalliserede Mineraler. Ved Siden af udmærkede Exemplarer af de sjældne Mineraler Neptunit, Epididymit, Eudidymit, Parisit, Elpidit o. a. har han samlet et betydeligt Antal helt ukjendte Mineraler, hvis nærmere Undersøgelse maa antages at ville frembyde stor Interesse. Ogsaa paa de gammelkjendte, nærmere Julianehaab liggende interessante Mineralforekomster ved Kangerdluarsuk og Tunugdliarfik har han indsamlet et meget værdifuldt Materiale af saavel kjendte som nye Mineraler.

Ogsaa fra en anden fjern Egn har Museet ved Indsamling modtaget en betydelig Forøgelse, nemlig fra Rusland og Finland, hvor Bestyreren med Understøttelse af de Moltkeske Legaters Konto VI i August—Oktober foretog en længere Rejse som Deltager i den 7de internationale Geologkongres i Rusland. Det indsamlede omfatter Bjergarter og Forsteneringer fra Kaukasus, Krim, Egnene langs den nedre Volga og fra Finland.

Løvrigt ere følgende Forøgelse tilkomne i Aarets Løb:

Til *Mineralsamlingen* a) ved Gaver: Topas, Ortoklas og Anortit fra Japan (fra Professor Abe i Kioto); Safirer fra Indien (Cand. mag. Bøggild); Topas fra Sibirien (Værkfører Pfeiffer); en meget stor, klar Gipskrystal fra

Utah (Dr. Talmage i Salt Lake City); brun Turmalin fra Sibirien (Dr. Wolff); b) ved Bytte mod grønlandsk Jern: 3 Smaastykker af Meteoriterne fra Nagaya, Farmington og Laborel og forskellige Meteoritpræparater (Professor Cohen i Greifswald); Stalaktiter og Stalagmiter (Dr. Krantz i Bonn); c) ved Kjøb: Edingtonit fra V. Götland; Selen fra Vesuv.

Til *Bjergartsamlingen* er modtaget som Gaver: Forskjellige slebne Granitprøver (fra Grosserer Shannong); Marmorprøver fra Norge (Dr. Rørdam); endvidere forskellige Bjergarter fra Hogland, Syd-Sverrig og Kristiania Egnen (fra Dr. Steenstrup, Dr. Grönwall og Cand. mag. Pjetursson). Mindre Gaver ere modtagne fra Cand. mag. Hartz, Dr. V. Madsen og Professor Warming.

Til *den grønlandske og islandske Samling* er modtaget som Gaver: en meget stor Jernspatblok og flere mindre samt Gearksutit (fra Kryolit-Mine- og Handels-Selskabet); islandske Planteforsteninger (Cand. mag. H. Jónsson). Mindre Gaver ere modtagne fra Overtelegrafist Aagaard, Cand. mag. Ostenfeld og Professor Warming.

Til *den palæontologiske Samling* er ved Kjøb erhvervet: Bunodes fra Øsel, en Suite Forsteninger fra Quadratakridt ved Brunsvig og palæozoiske Crinoideer fra forskellige Lokalteter. Gaver ere modtagne fra Stud. mag. Levinsen, Dr. V. Madsen, Docent Moberg i Lund og Kommunalærer Rosenkjær. Desuden har Assistent, Cand. mag. Ravn paa en Rejse i Sverrig og Estland indsamlet et betydeligt Materiale af palæozoiske Forsteninger, og skaanske Fossiler ere samlede paa den før nævnte Undervisningsexkursion.

Til *den danske Samling* er erhvervet a) ved Indsamlinger: Forsteninger fra det graa Tertiærlér ved Kjertemind (ved Dr. Grönwall); forskellige Forsteninger fra Bornholm (samlede dels paa Undervisningsexkursionen af Studerende, dels af Dr. Grönwall paa en af ham foretagen Indsamlingsrejse); forskellige Kvartærprøver til Opstilling i Montrer (ved Cand. mag. Bøggild); b) ved Gaver: Skrivekridt-Forsteninger fra Cimbria (Kaptain Berggreen); et Underkjæbeben af Balæna fra Stranden ved Lønstrup (Tandlæge Lønborg-Friis); en Samling Kildekalk med Bladaftryk fra Vintremøllerne (Brygger P. Jensen); paleocæne Blokke fra Jagtvejen (Dr. Pingel); forskellige Kvartærprøver fra Kjøbenhavns Omegn (Kommunalærer Rosenkjær); Frugter af *Trapa natans* fra Stokkemark (Professor Rostrup); plastisk Ler med Forsteninger (Dr. Steenstrup); Svovl og Holaster fra Møens Klint (Stud. polyt. S. Smith); en Samling løse Blokke fra Mors (Pastor Winther). Endvidere har Museet modtaget en Række af Etatsraad Japetus Steenstrup efterladte Samlinger af Planterester fra Tørv og Lerlag og af Nutidsplanter til Sammenligning med Tørvefloraen. Boreprøver ere modtagne fra Stadsingeniør Amt og Boreingeniør M. Knudsen. Mindre Gaver ere modtagne fra Cand. polyt. Aagaard, Lærer Falkesgaard, Ingeniør Fibiger, Cand. mag. Hartz, Mejeribestyrer A. Madsen, Dr. V. Madsen, Stud. polyt. Mengel, Direktør O. Møller, Lærer Møller, Stud. mag. Nordmann, Cand. mag. Ostenfeld, Pastor Petersen, Dr. Pingel, Museumsassistent Sarauw, Brygger Schiøtz, Proprietær Schmidt, Grosserer Torp; c) ved Kjøb: en Del Stykker Rav med Insekter, fortrinsvis fra Udgravningerne i Valby Bakke; Senonforsteninger fra Arnager.

*Bibliotheket* har modtaget 29 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer (88 Bind), hvoraf de 26 (49 Bind) ere Fortsættelser af tidligere modtagne; de 20 (41 Bind) ere Gaver. Endvidere er tilkommet 71 Bøger og mindre Afhandlinger, hvoraf 37 ere Gaver. Den betydningsfuldeste Nyerhvervelse er forskellige af den preussiske Undersøgelss Skrifter, nemlig dels de første 16 Bind af denne Institutions Aarbog, dels 22 enkelte Afhandlinger; denne Erhvervelse, der har stor Betydning for danske geologiske Arbejder, blev muliggjort derved, at Danmarks geologiske Undersøgelse udrede Halvdelen af Anskaffessummen. De som Gaver modtagne Publikationer ere skænkede af følgende Institutioner og Personer: Videnskabernes Selskab, Kommissionen for Ledelsen af geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Zoologisk Museum, Dansk geologisk Forening, Universitetsbibliotheket i Upsala, Smithsonian Institution, Illinois State Museum, Field Columbian Museum, Geological Survey of Minnesota, Cand. mag. Bartholin, Dr. Gottsche i Hamborg, Dr. V. Madsen, Museumsassistent Sarauw, Dr. Topsøe og Professor Ussing.

Endvidere er modtaget en Samling Fotografier fra Færøerne som Gave fra Professor Warming; Fotografier ere ligeledes skænkede af Stud. polyt. T. Hansen og Cand. polyt. Ottesen.

Endnu maa nævnes, at *Instrumentssamlingen* er bleven forøget med en Westphal's Vægt, og at der er anskaffet et Slæmmeapparat, som er anbragt i Sliberummet.

#### IV. *Personlige Forhold vedrørende Museet.*

I Slutningen af April tiltraadte Assistent, Cand. mag. J. P. J. Ravn en længere Uddannelsesrejse til Skandinavien og Tyskland; under hans Fraværelse vikarierer Cand. mag. O. B. Bøggild for ham.

Udenfor det faste Personale have med Honorar af de Moltkeske Legater følgende Videnskabsmænd arbejdet paa Undersøgelsen og Bestemmelsen af Museets Samlinger: Cand. mag. C. T. Bartholin (bornholmske Planteforsteninger) og Cand. mag. N. Hartz (Planteforsteninger fra det øvrige Danmark).

#### 5. Det kemiske Laboratorium i 1896—97.

(Professor, Dr. med. & phil. Julius Thomsen.)

Laboratoriet har i Efteraarshalvaaret 1896 og Foraarshalvaaret 1897 været besøgt af henholdsvis 171 og 151 Studerende. Antallet af Tilhørere ved Efteraars-Forelæsningerne var 265 (ved Slutningen 192), ved Foraarshalvaarets tvende Forelæsningsrækker var Tilhørerantallet henholdsvis 150 og 60 (ved Slutningen henholdsvis 77 og 39). Nærmere Oplysninger giver omstaaende Sammenstilling.

*Deltagere i praktiske Øvelser.*

1896—97.	Medicinske Studerende.	Andre Studerende.	Ialt.	
			Studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høst-Halvaar.....	151	20	171	1185
Vaar-Halvaar.....	129	22	151	1029

*Afholdte Examinier.*

1896—97.	Lægevidenskabelig Forberedelsesexamen.	Magisterkonferens.	Antallet af praktiske Prøver.
Januar 1897.....	53	»	53
Juni 1897.....	47	»	47

— Cand. pharm. & polyt. V. C. Neuhaus fratraadte den 1ste Februar 1897 Stillingen som 3die Assistent ved Laboratoriet; 4de Assistent, Cand. polyt. A. G. Kirschner oprykkede som 3die Assistent; som 4de Assistent ansattes Cand. polyt. C. V. Schou.

## 6. Det filologisk-historiske Laboratorium i 1896—97.

(Professor, Dr. phil. Kr. Erslev.)

Efter at der paa Finansloven var erhvervet Bevilling til Oprettelsen af Laboratoriet, paabegyndtes strax de Arbejder, der skulde gjøre Lokalerne egnede til deres nye Bestemmelse. I Stueetagen af Kommunitetsbygningen blev ud imod Universitetsbygningen udsondret en Korridor, og ved Enden af denne blev der i Stedet for den smalle Vindeltrappe, der her tidligere førte fra Stuen op til første Sal, anbragt en solid og bred Trappeopgang. Fra denne kommer man i første Etage ind i en Entrée, og herfra føre Døre ind til to Sale, af hvilke den ene vender ud til Frue Kirkeplads og Nørregade, medens den anden gaar paa tværs af Bygningen fra Nørregade til Gaarden. Af disse indrettedes den sidste til Brug ved Øvelserne, og af den udsondredes ved Hjælp af Reoler og Skabe et Rum til Ophold for Lærerne og Arbejdssted for Forstanderen; den anden beregnedes til Læsesal og monteredes med Arbejdsborde og Reoler. I Portrummet, hvortil der er Adgang fra Entréen, indrettedes Toilet og Magazin.

Samtidig med, at disse Bygningsændringer foretoges, havde det af Fakultetet nedsatte Udvalg taget fat paa Anskaffelsen af Bøger og sat sig i Forbindelse med baade danske og udenlandske Antikvarer; tillige henvendte

man sig til forskjellige danske videnskabelige Institutioner og flere fremragende Forlagsfirmaer med Anmodning om, at de vilde støtte Laboratoriet ved Boggaver, og allevegne mødte man velvillig Imødekommen. — I For sommeren 1896 strømmede da Bøger ind fra alle Kanter, de uindbundne sendtes til Bogbinderen, og samtidig med at Haandværkerne lagde sidste Haand paa Lokalernes Indretning og Montering, kunde ogsaa Bøgerne flyttes ind. Den 17de September blev Laboratoriet taget i Brug, efter at det Dagen forud havde været tilgængeligt for Universitetets Lærere og Studerende.

I Laboratoriets Lærerraad indtraadte Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, Vilh. Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop og Heiberg og Docenterne Guðmundsson, Wilkens, Jónsson, Drachmann og Ad. Hansen. Desuden have Privatdocenterne Dr. A. Olrik, Dr. Edv. Larsen og Dr. Edv. Lehmann benyttet Laboratoriet til deres Undervisning.

Paa sit første Møde valgte Lærerraadet Professor Kr. Erslev til Formand for Laboratoriet (i Decbr. 1896 gjenvalgtes han for Aaret 1897) og vedtog følgende Ordensregler for Laboratoriet:

1. Adgangsberettiget til Laboratoriet er enhver Studerende, der deltager i en Øvelse; ophører Vedkommende helt eller delvis at følge Øvelsen, mister han derved sin Adgangsret. For saa vidt Pladsen tillader det, kan under særlige Omstændigheder Adgang ogsaa tilstaa andre, naar de kunne støtte deres Ønske derom paa en anbefaling af en Universitetslærer.

2. Den Studerende, der faar Adgang til Laboratoriet, faar udleveret en Nøgle til Laboratoriets Yderdør og et Adgangskort, gjældende for eet Universitetshalvaar. Ved Udleveringen stilles et Depositum af 2 Kr., der tilbagebetales, naar Kortet og Nøglen afleveres.

3. Laboratoriet er tilgængeligt samme Dage som Universitetet fra Kl. 9 Morgen til Kl. 8 Aften (Lørdag til Kl. 4 Eftm.). Det er de Studerendes Pligt omhyggeligt at tillukke Yderdøren efter sig, baade naar de komme og naar de gaa.

4. De Studerende, der benytte Laboratoriets Læsesal, skulle hver Gang strax ved Indtrædelsen i denne indføre deres Navne i den dertil indrettede Protokol.

5. I Lokalerne iagttages en passende Stilhed, og Bøger og Inventar behandles med Omhu. Tobaksrygning er forbudt.

6. Laboratoriets Bøger ere frit tilgængelige for de Besøgende til Brug paa Stedet; efter Benyttelsen sættes de omhyggeligt tilbage paa deres Plads i Reolerne.

7. Det er strengt forbudt at fjerne Laboratoriets Bøger fra Lokalerne. Overtrædelse heraf medfører foruden eventuel Erstatningspligt Udeldukkelse fra Adgang til Laboratoriet.

— Om Laboratoriets Virksomhed kan meddeles følgende:

I Efteraarshalvaaret 1896 holdt 10 Lærere 10 Øvelsesrækker med et samlet ugentligt Timetal af 16 Timer, i Foraarshalvaaret 1897 11 Lærere 13 Øvelser med 18 Timer ugentligt. I Efteraarshalvaaret havde 88, i Foraarshalvaaret 109 Studerende Adgang til Laboratoriet. I Tiden fra 17de September 1896 til Udgangen af Marts 1897 holdtes Laboratoriet aabent i

152 Dage. Den Protokol, der er fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal Besøgende af 2717; i den Tid, da der holdtes Øvelser, blev Laboratoriet gennemsnitlig benyttet af lidt over 20 Studerende daglig.

Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver fra følgende Institutioner: Universitetet, Universitetsbibliotheket, Rigsarkivet, Det Store Kgl. Bibliothek, Statens statistiske Bureau, Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, Selskabet til Udgivelse af Kilder til dansk Historie, Det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Den arnamagnæanske Kommission, Samfundet til Udgivelse af gammel nordisk Litteratur, Universitetsjubilæets danske Samfund, Det islandske litterære Selskab, Filologisk-historisk Samfund, Den danske historiske Forening, Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse, Den grevelige Hjelmsstjerne-Rosencroneske Stiftelse, Stud. mag. C. Hiorts Legat\*), Det norske Kirkedepartement, Det norske Kildeskriftfond; og af følgende enkelte Mænd: Boghandler Ernst Bojesen (Det nordiske Forlag), Professor Kr. Erslev, Underbibliothekar, Dr. Fridericia, Universitetsboghandler Gad, Professor Gertz, Boghandler Hegel (Gyldendalske Boghandel), Professor Heiberg, Professor Hjärne (Upsala), Professor Holm, Frk. Dr. A. Hude, Professor Høffding, Professor Jespersen, Docent Jónsson, Dr. C. Jørgensen, Professor Axel Koch (Lund), Professor Matzen, Professor Kr. Nyrop, Dr. A. Olrik, Frøkenene Rafn, Boghandler Kr. Schönberg, Dr. O. Siesbye, Enkefru Sporon, Professor Joh. Steenstrup, Professor Vilh. Thomsen, Professor J. L. Ussing, Docent Wilkens, Professor Wimmer. Den historiske Afdeling har af Forstanderen modtaget en Pengegave paa 150 Kr., og han har desuden overladt den Restoplaget af det af ham udgivne »Udvalg af Kildesteder«, som for Fremtiden sælges til Fordel for den.

Ved Udgangen af Marts 1897 bestod Laboratoriets Bogsamling af 641 Værker med ialt 1243 Bind, der fordele sig saaledes paa de enkelte Afdelinger:

Nordisk.....	176 Værker,	270 Bind.
Tysk.....	23 —	126 —
Romansk.....	27 —	55 —
Engelsk.....	67 —	85 —
Klassisk.....	104 —	209 —
Sammenlign. Sprogvid..	29 —	43 —
Historie.....	153 —	316 —
Filosofi.....	46 —	83 —
Fælles..	16 —	56 —

Laboratoriets Aarsbevilling er anvendt saaledes:

Assistenten.....	225 Kr.	» Ø.
Rengjøring.....	175 —	» —

At overføre... 400 Kr. » Ø.

\*) Carl Emil Hiort (født i Viborg 1868, Student 1886) bestemte før sin Død i 1890, at af hans Efterladenskaber skulde 200 Kr. benyttes til at fremme Interessen for og Studiet af romansk Sprog mellem Studerende, idet det overlodes nuværende Professor Kr. Nyrop at disponere over denne Sum.

	Overført...	400 Kr.	» Ø.
Belysning .....	89	— 89	—
Brændsel .....	101	— 70	—
Porto, Papir o. a. ....	39	— 06	—
Bogkjøb .....	1697	— 71	—*)
Indbinding.....	1171	— 64	—
	I alt...	3500 Kr.	» Ø.

Til Assistent ved Laboratoriet antoges Cand. mag. Alfr. Krarup, der daglig er kommen til Stede i Laboratoriet. Et strengere Tilsyn har hidtil kunnet undværes, takket være den Omhu, hvormed de Besøgende have behandlet Laboratoriets Bøger.

### 7. Den Arnamagnæanske Stiftelse i 1897.

I Aaret 1897 har det Arnamagnæanske Legat udgivet II. (og sidste) Bind af K. Gislasons Efterladte Skrifter, hvorefter er vedtaget at udgive en Katalog over oldnorsk-islandske Haandskrifter i det store kgl. Bibliothek samt Universitetsbibliotheket (udenfor den Arnamagnæanske Samling).

Den 1ste Juli tildeltes paany for et Aar Cand. mag. B. Melsted som eneste Ansøger Pladsen som 2den Stipendiar.

## VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

### I. Valg af Eforer.

Til Efor for Anvisningen af Oplagspenge fra de lærde Skoler udnævnte Konsistorium, da Professor, Dr. theol. P. Madsen ønskede at fratræde Eforatet, under 11te November 1896 Professor, Dr. theol. *Fr. Kr. Nielsen*.

— Under 17de Februar 1897 udnævnte Konsistorium Professor, Dr. juris *Johs. Steenstrup* til Efor for J. Lichtingers og Hustrues Legat.

— Efter Professor, Dr. med. A. N. S. Stadfeldts Død valgte det lægevidenskabelige Fakultet Professor, Dr. med. *C. Lange* til Efor for O. Bangs Jubilæumslegat; Dekanus, Professor, Dr. med. *Chr. Gram* overtog midlertidigt Eforatet med Hensyn til Tilsynet med de islandske Lægekandidater, der nyde Understøttelse af Kommunitetets Midler, indtil Konsistorium under 6te Oktober 1897 udnævnte Professor, Dr. *Leop. Meyer* til at overtage dette Hverv.

— Efter Etatsraad, Dr. med. & phil. Japetus Steenstrups Død indtraadte Professor, Dr. juris *Johs. Steenstrup* som Medlem af Bestyrelsen af Japetus Steenstrups Legat i Henhold til Legatfundatsens Bestemmelse.

\*) Hertil kommer de af Forstanderen skænkede 150 Kr., ialt 1847 Kr. 71 Øre; desuden var der til Grundlæggelsen af Haandbibliotheket bevilget 3200 Kr.